

Диссертациялық кеңестің 2025 жылы жұмысы туралы ЕСЕП

ҚР ДСМ "Қарағанды медицина университеті" КеАҚ жанындағы "Медицина" мамандығы бойынша диссертациялық Кеңес.

Диссертациялық кеңестің төрағасы м.ғ. д., профессор Ермек Мейрамович Тургунов "Қарағанды медициналық университеті" КеАҚ Сенатының 2022 жылғы 29 қыркүйектегі №2 хаттама бойынша шешімімен бекітілді.

Диссертациялық кеңеске "Медицина" мамандығы бойынша диссертацияны қорғауға қабылдауға рұқсат етіледі.

1. Өткізілген отырыстардың саны туралы деректер:

2025 жылы диссертациялық кеңестің 20 (жиырма) отырысы өткізілді.

2. Өткізілген отырыстар санының кемінде жартысына қатысқан Кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса).

Отырыстардың жартысынан азына қатысқан диссертациялық кеңестің мүшелері болған жоқ.

3. Оқу орны көрсетілген докторанттардың тізімі:

№

ТӘЖ

Диссертацияның тақырыбы

Ғылыми кеңесшілері

Оқу орны

1.

Епифанцева Елена Валериевна

Созылмалы стресстегі және фармакологиялық түзету фонындағы молекулалық-жасушалық өзгерістерді бағалау. Эксперименттік зерттеу

Клюев Дмитрий Анатольевич - м.ғ.к., ассоциацияланған профессор, «Өмір туралы ғылымдар институты» директоры, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Муравлёва Лариса Евгеньевна - б.ғ.д., профессор, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті» биологиялық химия кафедрасының профессоры.

Kitova Tanya Todorova - MD, PhD, DMSc, professor of Department of Anatomy, Histology and Embryology, Faculty of Medicine, Medical University – Plovdiv, Plovdiv, Bulgaria.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

2.

Жолдасбекова Гульназ Мухтаровна

Альцгеймер ауруы бар науқастарда биохимиялық көрсеткіштерді, цитокиндік профильді және ішек микробиомасын бағалау

Клюев Д.А., медицина ғылымдарының кандидаты, «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ «Өмір Туралы Ғылымдар» институтының директоры, Қарағанды, Қазақстан Республикасы.

Аскарова Ш.Н. PhD, профессор, Өмір Туралы Ғылымдар Орталығының Биоинженерия және регенеративті медицина зертханасының меңгерушісі, "National Laboratory Astana", Назарбаев университеті, Астана, Қазақстан Республикасы.

Альжанова Д.С. – медицина ғылымдарының кандидаты, «Астана медицина университеті» КеАҚ, неврология кафедрасының доценті Астана, Қазақстан Республикасы.

Варвара Козырева-PhD, Калифорния Қоғамдық Денсаулық Сақтау Департаменті, Генотиптеу Бөлімінің Бастығы, Ғылыми Қызметкер, Ғылыми Жетекші I (Микробтық Аурулар Зертханасының Бағдарламасы).

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

3.

Рүстембекқызы Жансая

Жүктілік алдындағы семіздікпен ауыратын жүкті әйелдерде қабыну медиаторлары мен темір алмасуының молекулярлық маркерлерінің қауымдастығы

Тайжанова Дана Жумағалиевна – м.ғ.д., профессор, «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ ішкі аурулар кафедрасының профессоры, Қарағанды қаласы, Қазақстан Республикасы.

Комличенко Эдуард Владимирович – м.ғ.д., профессор, Медицина білім беру институтының денсаулық сақтау және қоғамдық денсаулық сақтау ұйымдастыру кафедрасының профессоры, Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің акушерлік, гинекология және репродуктология кафедрасының доценті, В.А. Алмазов атындағы Ұлттық медициналық зерттеу орталығының онкология жөніндегі бас дәрігерінің орынбасары, Санкт-Петербург қаласы, Ресей Федерациясы.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

4.

Шаухат Диана Муханбетовна (қайта қаралуға жіберілген)

10 жылдық жерасты жұмыс өтілі бар көмірші-кеншілерде кездесетін респираторлық созылмалы аурулардың даму қаупін пурин алмасуы мен жасушадан тыс нуклеин қышқылдарының көрсеткіштері арқылы бағалау

Ибраева Лязат Катаевна - м.ғ.д., ішкі аурулар кафедрасының профессоры, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Танкибаева Нэйла Улановна - б.ғ.д., биомедицина кафедрасының профессоры КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Бухтияров Игорь Валентинович - м.ғ.д., профессор, «академик Н.Ф. Измеров атындағы Еңбек гигиенасы ғылыми-зерттеу институты» федералдық мемлекеттік бюджеттік ғылыми мекемесінің директоры, Ресей Федерациясының еңбек сіңірген ғылым қайраткері, Ресей Ғылым академиясының академигі.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

5.

Абрамов Григорий Александрович

Жасанды жергілікті гипотермияның морфологиялық өзгерістер динамикасына және қанның биохимиялық көрсеткіштеріне әсері панкреатикалық некроздың тәжірибелік үлгісінде

Шакеев Қайрат Танабайұлы – м.ғ.д., Қарағанды медицина университетінің хирургиялық аурулар кафедрасының профессоры, Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы.

Тусупбекова Майда Масхаповна – м.ғ.д, «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ морфология кафедрасының профессоры, Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы.

Понамарева Ольга Анатольевна – м.ғ.к., қауымдастырылған профессор, биомедицина кафедрасының меңгерушісі, «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ, Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы.

Альбертон Джозеф Натанович – PhD, M.D., «Бет» хирургия орталығының директоры, Шаарей Цедек медициналық орталығы, Иерусалим, Израиль.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

6.

Парахина Виктория Федоровна

(пысықтауға жіберілген)

Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития сердечно-сосудистых событий

Ларюшина Елена Михайловна, м.ғ.к, профессор, Қарағанды медицина университетінің КеАҚ ішкі аурулар кафедрасының меңгерушісі, Қазақстан Республикасы.

Пономарева Ольга Анатольевна, м.ғ.к., доцент, Қарағанды медицина университетінің КеАҚ биомедицина кафедрасының меңгерушісі, Қазақстан Республикасы.

Орбецова Мария Миткова, профессор, м.ғ.д., PhD, Пловдив медициналық университеті, Болгария.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

7.

Жаналина Гульмира Алиевна

Алиментарлық-тәуелді аурулары бар егде және кәрі жастағы адамдардың диеталық мәртебесінің сипаттамасы

Плясовская Светлана Владимировна - м.ғ.к., «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ қоғамдық денсаулық мектебінің профессоры, Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы.

Молотов-Лучанский Вилен Борисович - «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ ішкі аурулар кафедрасының докторы, профессор, Қарағанды қаласы, Қазақстан Республикасы.

Хендриксон Вайва - PhD, M.D., медицина факультетінің докторы, биомедициналық ғылымдар институты, Вильнюс, Литва.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

8.

Зубков Дмитрий Владимирович

Әйелдерде репродуктивті шығындардың даму қаупін көп факторлы болжау

Тайжанова Дана Жумағалиевна – м.ғ.д., профессор, «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ ішкі аурулар кафедрасының профессоры, Қарағанды қаласы, Қазақстан Республикасы.

Комличенко Эдуард Владимирович – м.ғ.д., профессор, Медицина білім беру институтының денсаулық сақтау және қоғамдық денсаулық сақтау ұйымдастыру кафедрасының профессоры, Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің акушерлік, гинекология және репродуктология кафедрасының доценті, В.А. Алмазов атындағы Ұлттық медициналық зерттеу орталығының онкология жөніндегі бас дәрігерінің орынбасары, Санкт-Петербург қаласы, Ресей Федерациясы.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

9.

Әтепилева Әлия Мұхтарқызы

Антибактериалды және регенеративті қасиеттері бар альгинат жара жабындарын қолдану арқылы инфекцияланған жараларды емдеу

Сагинова Дина Азимқызы – PhD, қауымдастырылған профессор, академик Н.Д. Батпенев атындағы Ұлттық ғылыми травматология және ортопедия орталығының ғылым және білім жөніндегі директордың орынбасары.

Огай Вячеслав Борисович – PhD, профессор, Ұлттық биотехнология орталығының стволдық жасушалар зертханасының бас ғылыми қызметкері.

Римашевский Денис Владимирович – м.ғ.к., доцент, травматология және ортопедия кафедрасы, Патрис Лумумба атындағы Халықтар достығы университеті (РФ).

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
10.

Крикливый Александр Алесандрович

Применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава

Бәтпен Арман Нұрланұлы - PhD, Батпенев Н.Д. атындағы Травматология және ортопедия ұлттық ғылыми орталығының Білім беру бөлімінің доценті, Қазақстан Республикасы.

Римашевский Денис Владимирович – м.ғ.к., доцент, травматология және ортопедия кафедрасы, Патрис Лумумба атындағы Халықтар достығы университеті (РФ).

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
11.

Нуртазина Жанара Богдатовна

Ауруханаға жатқызылған дәріге төзімді туберкулез науқастарындағы екіншілік бактериялық инфекция қоздырғыштарының антибиотиктерге резистенттілігі

Тәбриз Нұрлан Сүлейменұлы - м.ғ.д., профессор, "Қарағанды медициналық университеті" КеАҚ жұқпалы аурулар және фтизиатрия кафедрасының меңгерушісі, Қарағанды қ., Қазақстан Республикасы.

Азизов Илья Сулейманович - м.ғ.д., микробқа қарсы химиотерапия ҒЗИ зертханалық кешенінің жетекшісі, Смоленск қ., РФ.

Michael Leonard Rich, MD, MPH Гарвард медициналық мектебінің доценті, АҚШ.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
12.

Есенбаева Гүлфайрус Әбдімажитқызы

Лапароскопиялық оталар кезінде өкпені жасанды желдетуді оңтайландыру мақсатында тыныс шығару соңындағы оң қысымды бағалау

Клюев Дмитрий Анатольевич – м.ғ.к., қауымдастырылған профессор, өмір туралы ғылымдар институтының директоры КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Молотов-Лучанский Вилен Борисович – м.ғ.д., ішкі аурулар кафедрасының профессоры, медицина университеті клиникасының бас терапевті, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Ярошецкий Андрей Игоревич-м.ғ.д., Ресей Денсаулық сақтау министрлігінің «И.М. Сеченов атындағы Бірінші Мәскеу мемлекеттік медицина университеті» Жоғары білім берудің федералдық мемлекеттік автономды білім беру мекемесінің (Сеченов университеті) пульмонология кафедрасының профессоры, анестезиолог-реаниматолог дәрігері (Мәскеу қ., Ресей).

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
13.

Асамиданова Софико Гиевна

Көп ағзалы дисфункцияның ағымын болжаудағы ішек тосқауылының зақымдануының биомаркерлері

Тургунов Ермек Мейрамович– м.ғ.д., хирургия кафедрасының профессоры, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Огизбаева Алина Виталиевна– PhD докторы, жедел медициналық көмек Анестезиология және реанимация кафедрасының қауымдастырылған профессоры, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Злотник Александр - м.ғ.д., профессор, Негевтегі Дэвид Бен-Гурион университетінің профессоры (Израиль).

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

14.

Жашкеев Азамат Кенжинович

Ішек микробиотасын диеталық ремоделдеу арқылы жедел миокард инфарктісінен кейінгі пациенттерде жүрек-қантамыр оқиғаларының санын азайту ықтималдығын зерттеу
Серғазы Шыңғыс Дәулетханұлы - PhD, National Laboratory Astana, Назарбаев Университеті ДББҰ.

Людмила Васильевна Коваленко - м.ғ.д., профессор, Ханты-Мансийск автономиялық округі – Югра, Сургут мемлекеттік университетінің Медицина институты, Ресей.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

15.

Аймолдина Алма Аманжоловна

Дерматофит генотиптерінің тері микоздарының ағымына әсері

Батпенова Гульнар Рыскелдыевна – м.ғ.д., профессор, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, Астана қалалық денсаулық сақтау басқармасының штаттан тыс бас дерматовенерологы, дерматовенерологтар, дерматокосметологтар Қазақстандық қауымдастығының Президенті, дерматовенерология және дерматокосметология кафедрасының меңгерушісі, «Астана медицина университеті» КеАҚ, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Алгазина Тогжан Орымбаевна – PhD докторы, дерматовенерология және дерматокосметология кафедрасының доценті, «Астана медицина университеті» КеАҚ, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Киян Владимир Сергеевич – PhD докторы, қауымдастырылған профессор, биоәртүрлілік және генетикалық ресурстар зертханасының меңгерушісі, «Ұлттық биотехнология орталығы» ЖШС, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Nellie Konnikov – MD, FAAD, Халықаралық дерматология қоғамының алдыңғы президенті, Тафтс университетінің медицина мектебінің дерматология кафедрасының құрметті профессоры және Бостон университетінің медицина мектебінің дерматология клиникалық профессоры, Бостон, Массачусетс, АҚШ.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

16.

Ганжула Юлия Леонидовна

Ішек микробиомасын және оның адамның қартаюындағы иммундық реттеуші рөлін зерттеу

Уразова Салтанат Нургожаевна – м.ғ.д., профессор, «Астана медицина университеті» КеАҚ №3 отбасылық медицина кафедра меңгерушісі Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Кушугулова Алмагуль Рахимберлиевна - м.ғ.д., профессор, адам микробиомасы және ұзақ өмір сүру зертханасының басшысы, өмір туралы ғылымдар орталығы, Астана ұлттық зертханасы, Назарбаев Университеті, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Бримкулов Нурлан Нургазиевич – м.ғ.д., И.К. Ахунбаев атындағы Қырғыз мемлекеттік медициналық академиясының, отбасылық медицина және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру кафедрасының профессоры, Бішкек қ., Қырғызстан.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
17.

Джантемирова Назгуль Маратовна

Сүт безі қатерлі ісігін хирургиялық емдегеннен кейінгі асқынулардың алдын алу тиімділігін бағалау

Мақышев Абай Қайрғожинұлы - медицина ғылымдарының докторы, профессор, «Астана медицина университеті» КеАҚ онкология кафедрасының меңгерушісі, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Хакимова Шахноз Голибовна – медицина ғылымдарының докторы, Ташкент мемлекеттік медицина университетінің онкология, балалар онкологиясы және паллиативтік көмек кафедрасының доценті. Ташкент қ., Өзбекстан.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
18.

Нурписова Тоғжан Төлегеқызы

Біріншілік өкпе артериалдық гипертензиясының даму қаупіндегі гендер полиморфизмі мен молекулалық маркерлердің ассоциациясы

Тайжанова Дана Жумағалиевна - м.ғ.д., «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ Ішкі аурулар кафедрасының профессоры. Қарағанды қ., Қазақстан.

Абильдинова Гульшара Жусоповна – м.ғ.д., дербес геномдық диагностика зертханасының меңгерушісі, Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқармасы Медициналық орталығының ауруханасы, Астана қ., Қазақстан.

Мартынюк Тамила Витальевна - м.ғ.д., профессор, өкпе гипертензиясы және жүрек аурулары кафедрасының бас ғылыми қызметкері, А.Л.Мясников атындағы кардиология институты, РФ Денсаулық сақтау министрлігі Е.И.Чазов атындағы Ұлттық медициналық кардиология ғылыми орталығы, Мәскеу қ., Ресей Федерациясы.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ
19.

Қуканова Асия Маратовна

Хирургиялық емдеуден кейін науқастарда тотығу стрессінің әсерімен колоректальды обырдың KRAS мутациясын басу

Мақышев Абай Қайрғожинұлы - медицина ғылымдарының докторы, профессор, «Астана медицина университеті» КеАҚ онкология кафедрасының меңгерушісі, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Дос Джурмаханбет Сарбасов - PhD, «Назарбаев Университеті» ДББҰ жаратылыстану, әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар мектебінің профессоры, Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым Академиясының Вице-Президенті, «National Laboratory Astana» ЖМ бас директоры, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Мұрат Сапарбаев - PhD, Ғылыми зерттеулердің ұлттық орталығының зерттеу жөніндегі директоры, Париж-Сакле университетіндегі «DNA repair» тобының жетекшісі, Гюстав Росси атындағы Онкологиялық орталық, Вилжювье қ., Франция.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

20.

Айтбаева Ботагөз Маратқызы

Жамбас мүшелерінің пролапсын түзетуді оңтайландыру

Искаков Серик Саятович – медицина ғылымдарының кандидаты, (PhD), «Астана Медицина Университеті» КеАҚ №2 акушерия және гинекология кафедрасының меңгерушісі, Астана қ., Қазақстан Республикасы.

Catherine Ann Matthews – медицина ғылымдарының докторы, профессор, PhD, «Әйелдер жамбас мүшелерінің денсаулығы» білім беру бағдарламасының басшысы, Солтүстік Каролина, АҚШ.

ДСМ «Қарағанды медициналық университеті» КеАҚ

1. Мынадай бөлімдері белгіленіп көрсетілген, есепті жыл ағымында кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау:

Диссертация тақырыптары қоғамдық денсаулық сақтаудың өзекті мәселелеріне атап айтқанда, созылмалы стресстегі және фармакологиялық түзету фонындағы молекулалық-жасушалық өзгерістерді бағалау. Эксперименттік зерттеу, Альцгеймер ауруы бар науқастарда биохимиялық көрсеткіштерді, цитокиндік профильді және ішек микробиомасын бағалау, жүктілік алдындағы семіздікпен ауыратын жүкті әйелдерде қабыну медиаторлары мен темір алмасуының молекулярлық маркерлерінің қауымдастығы, 10 жылдық жерасты жұмыс өтілі бар көмірші-кеншілерде кездесетін респираторлық созылмалы аурулардың даму қаупін пурин алмасуы мен жасушадан тыс нуклеин қышқылдарының көрсеткіштері арқылы бағалау, жасанды жергілікті гипотермияның морфологиялық өзгерістер динамикасына және қанның биохимиялық көрсеткіштеріне әсері панкреатикалық некроздың тәжірибелік үлгісінде, алиментарлық-тәуелді аурулары бар егде және кәрі жастағы адамдардың диеталық мәртебесінің сипаттамасы, әйелдерде репродуктивті шығындардың даму қаупін көп факторлы болжау, антибактериалды және регенеративті қасиеттері бар альгинат жара жабындарын қолдану арқылы инфекцияланған жараларды емдеу, ауруханаға жатқызылған дәріге төзімді туберкулез науқастарындағы екіншілік бактериялық инфекция қоздырғыштарының антибиотиктерге резистенттілігі, лапароскопиялық оталар кезінде өкпені жасанды желдетуді оңтайландыру мақсатында тыныс шығару соңындағы оң қысымды бағалау, көп ағзалы дисфункцияның ағымын болжаудағы ішек тосқауылының зақымдануының биомаркерлері, ішек микробиотасын диеталық ремоделдеу арқылы жедел миокард инфарктісінен кейінгі пациенттерде жүрек-қантамыр оқиғаларының санын азайту ықтималдығын зерттеу, дерматофит генотиптерінің тері микоздарының ағымына әсері, ішек микробиомасын және оның адамның қартаюындағы иммундық реттеуші рөлін зерттеу, сүт безі қатерлі ісігін хирургиялық емдегеннен кейінгі асқынулардың алдын алу тиімділігін бағалау, біріншілік өкпе артериалдық гипертензиясының даму қаупіндегі гендер полиморфизмі мен молекулалық маркерлердің ассоциациясы, хирургиялық емдеуден кейін науқастарда тотығу стрессінің

әсерімен колоректальды обырдың KRAS мутациясын басу, жамбас мүшелерінің пролапсын түзетуді оңтайландыру.

1. Елена Валериевна Епифанцеваның «Созылмалы стресстегі және фармакологиялық түзету фонындағы молекулалық-жасушалық өзгерістерді бағалау. Эксперименттік зерттеу» атты диссертациялық жұмысы Стресс бұзылыстарын қалыптастырудың күрделі патогенетикалық механизмдерін ескере отырып, созылмалы болжанбайтын стресс моделі зерттелетін препараттардың психотроптық әсерінің нәтижелерінің сенімділік дәрежесін арттыруға мүмкіндік беретін сынақ жануарларының денесінде пайда болатын мінез-құлық, биохимиялық және патоморфологиялық өзгерістерді қайта құруға және зерттеуге мүмкіндік береді.

Зертханалық жануарларда стресстің бұзылуын қалыптастырудың ең өзекті моделі ретінде болжанбайтын стресстің ұзақ уақыт әсер етуімен байланысты «Созылмалы болжанбайтын орташа стресс» (СБОС) моделі қарастырылады.

Қазіргі уақытта терапияның қажетті тұрақты нәтижесіне қол жеткізудің қиындығына және бұзылулардың қалдық құбылыстарының ұзақтығына байланысты мінез-құлық бұзылыстарының қалыптасуымен созылмалы стресстің әсерінен молекулалық жасушалық өзгерістердің сипаты мен дәрежесі және фармакологиялық терапия аясында олардың өзгеру динамикасы өзекті мәселе болып табылады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Елена Валериевна Епифанцеваның «Созылмалы стресстегі және фармакологиялық түзету фонындағы молекулалық-жасушалық өзгерістерді бағалау. Эксперименттік зерттеу» атты диссертациялық жұмысы

Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған "Денсаулық" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде орындалды.

- диссертация нәтижелерін практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша 13 жұмыс жарияланды.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда 4 жұмыс жарияланды («Медицина және экология» бойынша 3 мақала, «Қазақстанның нейрохирургиясы және неврологиясы» бойынша 1 мақала).

Scopus дерекқорына енгізілген журналдарда 4 жарияланым жарияланды, оның ішінде 3 мақала (2 мақала OAMJMS, E-ISSN:1857-9655 - 2020 - 48-ші пайыздық, 1 мақала General Medicine ISSN:1311-1817 - 2020 жыл - 2-ші пайыздық және 1 тезис Annals of Anatomy. Abstracts part I, 27th International Symposium on Morphological Sciences - ISMS 2021, ISSN:0940-9602, E-ISSN:1618-0402– 2021жыл – 76-пайыздық).

Халықаралық конференциялар жинағында 2 мақала және 2 тезис жарияланды.

1 авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы 2019 жылғы 30 желтоқсандағы № 7372 анықтама.

2. Жолдасбекова Гульназ Мухтаровнаның «Альцгеймер ауруы бар науқастарда биохимиялық көрсеткіштерді, цитокиндік профильді және ішек микробиомасын бағалау» атты диссертациялық жұмысы Аурудың отбасылық ғана емес, сонымен қатар спорадикалық жағдайларында демікпенің дамуындағы тұқым қуалайтын факторлардың рөлі туралы жеткілікті деректер алынды. Дегенмен, генетикалық бейімділікті жүзеге асыру және патологиялық процесті бастау үшін басқа ішкі және сыртқы факторлардың әсері қажет. АА дамуының маңызды қауіп факторлары: қартаю, әйел жынысы, білім деңгейінің төмендігі, артериялық гипертензиядан туындаған созылмалы ишемия кезіндегі церебральды гипоксия, дислипидемия, қант диабеті, миокард инфарктісі, гипотиреоз, депрессия, қандағы электромагниттік өрістердің және ауаның төмен деңгейінің әсер етуі. Клиникаға дейінгі немесе жеңіл когнитивті бұзылу сатысында өзгертілетін қауіп факторларын мақсатты бағыттау когнитивті құлдырауға әкелетін қайтымсыз нейрондық өлімнің басталуын ықтимал кешіктіруі мүмкін. Демікпенің әлеуметтік-демографиялық және ілеспелі қауіп факторларын зерттеу осы аурудың біріншілік және қайталама алдын алудың тиімді стратегияларын жасауға мүмкіндік беретіні анық. Бұл тұрғыда осы нейродегенеративті бұзылыстың даму механизмдерін толық түсіну, сондай-ақ бастапқы және қайталама профилактиканың анағұрлым тиімді стратегияларын және ауруларды басқарудың инновациялық тәсілдерін әзірлеу үшін биохимиялық, иммундық және әлеуметтік-демографиялық факторлардың өзара әрекеттесуін мұқият зерделеуге баса назар аударылады. Әлемнің әртүрлі этникалық популяцияларында және географиялық аймақтарында АД дамуының нақты қауіп факторларының маңыздылығы туралы идеялар жыл сайын қайта қаралады және оларды одан әрі зерттеу әлі де өте өзекті ғылыми және медициналық мәселе болып қала береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Жолдасбекова Гульназ Мухтаровнаның «Альцгеймер ауруы бар науқастарда биохимиялық көрсеткіштерді, цитокиндік профильді және ішек микробиомасын бағалау» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

- диссертация нәтижелерін практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша 3 баспа жұмысы жарияланды: Scopus базасында CiteScore бойынша 91 процентиль (Q1) басылымда 1 мақала және Scopus базасында CiteScore бойынша 93 процентиль (Q1) басылымда 1 мақала және Scopus базасында 74 процентиль (Q2) бар басылымда 1 мақала. Зерттеудің негізгі нәтижелері мен диссертация ережелері 2022 жылғы 29-30 қыркүйекте "неврологиялық аурулардың, оның ішінде орфандық аурулардың менеджменті "халықаралық қатысуымен өткен республикалық конференцияда баяндалды.

3. Рүстембекқызы Жансаяның «Жүктілік алдындағы семіздікпен ауыратын жүкті әйелдерде қабыну медиаторлары мен темір алмасуының молекулярлық маркерлерінің қауымдастығы» атты диссертациялық жұмысы семіздіктің темір алмасуына әсері жүктілік барысында қолданылатын темір қоспаларының тиімділігіне де ықпал етеді. Семіздігі бар әйелдерде гепсидиннің жоғары болуы темір препараттарының тиімділігін төмендетеді, бұл жағдай дәстүрлі профилактикалық және емдік әдістердің қайта қаралу қажеттілігін туындатады. Жүктілік кезіндегі дене салмағының артық қосылуын шектеу және өмір салтын түзету (диета, жаттығулар) қабыну белсенділігін азайту арқылы темір алмасуын жақсартады және анемияның алдын алуға көмектеседі.

Осы деректерді ескере отырып, Қазақстанда жүктілік кезінде семіздікпен байланысты анемияны зерттеу мәселесі өзекті болып табылады. Қазіргі таңда елімізде бұл бағытта кешенді, клиникалық және лабораториялық зерттеулердің аздығы байқалады. Аталған ғылыми жұмыс осы олқылықтың орнын толтыруға және темір тапшылығы мен анемияның семіздігі бар әйелдер арасында таралу ерекшеліктерін, патогенезін, диагностикалық және емдік тактикасын анықтауға бағытталған. Бұл өз кезегінде еліміздегі анемияның жүктілік кезіндегі алдын алу мен емдеудің сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Жоғарыда аталған деректерді ескере отырып, жүктілік кезіндегі семіздікпен байланысты анемияның даму механизмдерін, диагностика критерийлерін, алдын алу мен ерте кезеңде емдеу тиімділігін зерттеу маңызды міндет болып қала береді. Бұл бағытта кешенді клиникалық және зертханалық зерттеулер жүргізу қажеттілігі туындайды. Аталған ғылыми жұмыс семіздігі бар жүкті әйелдердегі темір тапшылығы анемиясының таралу ерекшеліктерін, патогенезін, диагностикасы мен емдеу әдістерін анықтауға бағытталған. Зерттеу нәтижелері жүктілік кезіндегі анемияны дәл анықтауға, оның алдын алу мен емдеудің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Рүстембекқызы Жансаяның «Жүктілік алдындағы семіздікпен ауыратын жүкті әйелдерде қабыну медиаторлары мен темір алмасуының молекулярлық

маркерлерінің қауымдастығы» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

- Диссертациялық жұмыстың негізгі ережелері мен нәтижелері 4 ғылыми мақалада баяндалған, оның ішінде 3 мақала ҚР БҒМ ұсынған журналдарда, ал біреуі Scopus және Clarivate Analytics деректер базасына кіретін басылымда жарияланды.

Алынды:

1. 2025 жылдың 8 қаңтардағы №53238 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: Жүктілікке дейінгі семіздігі бар жүктілерде анемия дамуында темір алмасу маркерлерінің (гепсидин, эритропоэтин, ферритин) болжамдылық маңыздылығы.

2. 2025 жылдың 15 қаңтардағы №53486 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: Жүктілікке дейінгі семіздігі бар жүктілерде анемия дамуында қабыну медиаторларының (Интерлейкин-6, С-реактивті ақуыз) маркерлерінің болжамдылық маңыздылығы.

3. 2025 жылдың 20 қаңтардағы №53626 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: Жоғары дене салмағы индексінің төмен дәрежелі қабыну үрдісі арқылы анемия дамытуының патогенетикалық алгоритмі.

4. Диана Шаухат Муханбетовнаның «10 жылдық жерасты жұмыс өтілі бар көмірші-кеншілерде кездесетін респираторлық созылмалы аурулардың даму қаупін пурин алмасуы мен жасушадан тыс нуклеин қышқылдарының көрсеткіштері арқылы бағалау» атты диссертациялық жұмысы қазіргі уақытта ауруларды ерте диагностикалау үшін метаболикалық компоненттерді, оның ішінде тыныс алу жүйесінің шаңды аурулары үшін болжамды маңызы бар компоненттерді іздеу өзекті болып табылады. Пуриндер – бұл барлық жасушаларда маңызды биохимиялық процестерге қатысатын молекулалар тобы. Пуриндер метаболизмі туралы белгілі болғаны, олар жасуша мембраналарының өткізгіштігіне, қан ұюына, простагландиндер секрециясына, оксидативті-редукциялық реакцияларға қатысады және тағы басқа әсерлерін тигізеді. Соңғы кезде созылмалы өкпе ауруларында жасушадан тыс пуриндерінің рөлі белсенді зерттелуде, сондай-ақ жасушадан тыс аденозинінің қабынуға қарсы және қорғаныс әсері анықталды. Осы орайда, кеншілерде антрацит көмірінің жоғары токсинді шаңының әсер ету мерзіміне байланысты тыныс алу жүйесінің созылмалы ауруларының даму қаупі үшін пурин метаболиттерінің рөлін зерттеу қызығушылық танытты.

Кәсіптік себептермен болатын созылмалы тыныс алу ауруларының қалыптасуы цитогенетикалық зақымданулардың қосымша индукциясымен қатар жүреді, бұл жасушадан тыс ДНҚ, РНҚ рөлін зерттеуді қажет етеді.

Қазіргі уақытқа дейін көмірші-кеншілердің ағзасында жүретін метаболикалық өзгерістерді зерттеу – өкпенің созылмалы ауруларының даму қаупінің алдын алу үшін қолжетімді, қарапайым және сенімді әдістерді

пайдалана отырып, профилактикалық іс-шараларды жүргізу мүмкіндігі тұрғысынан өзекті болып табылады, бұл еңбекке қабілетті халықтың денсаулығын сақтау үшін өте маңызды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Диана Муханбетовна Шаухаттың «10 жылдық жерасты жұмыс өтілі бар көмірші-кеншілерде кездесетін респираторлық созылмалы аурулардың даму қаупін пурин алмасуы мен жасушадан тыс нуклеин қышқылдарының көрсеткіштері арқылы бағалау» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша авторлық құқық объектісіне құқықтарды тіркеу туралы 2 куәлік алынған: № 39455, 06.10.2023 ж. «Шаң факторының ағзаға әсерінің патогенезіне пуриндердің, жасушадан тыс нуклеин қышқылдарының және аққуыздардың тотыққан модификациялануының қатысуы», авторлар: Д.М.Шаухат, Л.К. Ибраева, Д.Х. Рыбалкина, И.В. Бачева, А.У. Аманбекова, Н.У. Танкибаева, Т.О. Абугалиева; № 53379, 13.01.2025 ж. «Оценка риска развития хронических заболеваний органов дыхания у шахтеров–угольщикова с подземным стажем до 10 лет», авторлар: Д.М.Шаухат, И.В. Бачева, Л.К. Ибраева, Н.У. Танкибаева, Д.Х. Рыбалкина, А.Р. Алина (қосымша А). Ғылыми-зерттеу жұмысының нәтижелері КеАҚ «Ұлттық гигиена және еңбек, кәсіби аурулар орталығы» клиника-диагностикалық бөлімшесіне және КеАҚ ҚМУ ішкі аурулар, биомедицина, отбасы медицинасы кафедрасына енгізілгендігі туралы актілері бар (қосымша Ә).

5. Абрамов Григорий Александровичтің «Жасанды жергілікті гипотермияның морфологиялық өзгерістер динамикасына және қанның биохимиялық көрсеткіштеріне әсері панкреатикалық некроздың тәжірибелік үлгісінде» атты диссертациялық жұмысы жедел панкреатит пен панкреатикалық некрозды емдеу әдістерінің бірі - жасанды жергілікті гипотермия (ALH). Клиникалық және тәжірибелік тәжірибеге сүйене отырып, ұйқы безінің гипотермиясы патологиялық процесті тоқтату факторы болып табылатын экзокриндік аппаратпен ферменттердің өндірісін тежейтіні дәлелденді. Бұл әдісті жақсы зерттеген В.И. Шапошников және авторлары В.С. Савельев. Ұйқы безінің гипотермиясы этилхлоридпен суару немесе бір тәулік бойы болған деструктивті панкреатиті бар жануарларға еріген мұзды қолдану арқылы пайда болды. Гипотермияға дейін және одан кейін бездің қалыңдығы, қан сарысуындағы альфа-амилаза деңгейі, тирспин-ингибиторлық белсенділік, нейтрофилді лейкоциттердің катиондық белоктарының деңгейі анықталды. Салқындату аяқталғаннан кейін ұйқы

безінің температурасы өлшенеді. Тері астындағы тіннің температурасын өлшегеннен кейін жануар эвтаназияланды [Шапошников В.И., 2013]. Дегенмен, бұл жұмыс эксперименталды панкреатиттің ағымының динамикасын зерттеген. Де Оливейра С. және т.б. жұмысында егеуқұйрықтарда жедел панкреатиттің церулейндік үлгісі шығарылды, содан кейін олар трансгастральды гипотермияға ұшырады. Нәтижелерге сәйкес, жедел панкреатиті бар егеуқұйрықтарда асқазан безінің трансгастриялық жергілікті гипотермиясы панкреатикалық некроздың, апоптоздың, қабынудың және панкреатиттің ауырлық белгілерінің жиілігін төмендетеді, сонымен қатар өмір сүруді арттырады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Григорий Александрович Абрамовтың «Жасанды жергілікті гипотермияның морфологиялық өзгерістер динамикасына және қанның биохимиялық көрсеткіштеріне әсері панкреатикалық некроздың тәжірибелік үлгісінде» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация тақырыбы бойынша 8 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: жарияланған күні Scopus ақпараттық базасына енгізілген халықаралық ғылыми журналдарда 2 жарияланым; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті жариялау кезінде ұсынған Қазақстанның ғылыми журналдарында 3 жарияланым; Авторлық 5 құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы 3 анықтама.

6. Виктория Федоровна Парахинаның «Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития кардиоваскулярных событий» атты диссертациялық жұмысы жүрек-қан тамырлық асқынулардың даму қаупін анықтауға арналған қолданыстағы шкалалар эндотелий дисфункциясының, көмірсулар алмасуының бұзылуының ерте анықтауын көрсетпейді және жүрек-қан тамыр аурулары мен апаттар қаупін, әсіресе диабетке дейінгі кезеңде сенімді болжауға болмайды. Жүрек-қан тамырлары оқиғаларының қаупін есептеу үшін ұсынылған шкалаларға (ACC/ANA, ASCVD - Американдық қант диабеті қауымдастығы) қант диабетінің ұзақтығы кіреді, ал әдетте 2 типті қант диабетінің және эндотелий дисфункциясының шынайы басталуын анықтау өте қиын. Осыған байланысты қант диабеті мен эндотелий дисфункциясының даму қаупін бір мезгілде анықтайтын ең сезімтал, сенімді биомаркерлерді іздеу жалғасуда. Эндотелий дисфункциясы мен 2 типті қант диабетінің болуын бір мезгілде көрсететін сенімді биомаркерлерге эндотелий

дисфункциясының маркерлері Endocan, май қышқылын байланыстыратын ақуыз 4 (FABP4), плазминогенді белсендіруші ингибитор -1 (PAI-1) жатады, олардың сезімталдығы 88% және 80% құрайды. Бұл биомаркерлердің рөлі жүрек-қан тамырлары ауруларымен, артериялық гипертензиямен ауыратын науқастарда жеткілікті түрде зерттелген және 2 типті қант диабеті, предиабет даму қаупі бар науқастарда аз зерттелген. Бұл маркерлердің көмірсулар мен липидтер алмасуының бұзылуымен байланысы, жүрек-қан тамырлық асқынулардың даму қаупінің жоғарылауын анықтайтын, предиабет сатысында тамырлы төсеніштің зақымдануын көрсететін, соңына дейін түсініксіз.

Жоспарланған докторлық диссертацияның ғылыми қызығушылығы 2 типті қант диабеті және предиабеттің даму қаупі бар емделушілерде эндотелий дисфункциясының бұзылуын, предиабет/2 типті қант диабеті қаупі бар науқастарда жүрек-қан тамырлары оқиғаларының дамуына эндотелий дисфункциясы маркерлерінің қатысуының маңыздылығын зерттеу; 2 типті қант диабеті және предиабет қаупі бар емделушілерде жүрек-қан тамырлары асқынуларының қаупін анықтау үшін шкала (формула) әзірлеу.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Виктория Федоровна Парахинаның «Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития кардиоваскулярных событий» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша 2 мақала Scopus деректер базасы бойынша индекстелген журналда, 5 мақала Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда, 6 тезис халықаралық конференция материалдарында жарияланды.

7. Гульмира Алиевна Жаналинаның «Алиментарлық-тәуелді аурулары бар егде және кәрі жастағы адамдардың диеталық мәртебесінің сипаттамасы» атты диссертациялық жұмысы қарт адамдардың тұратын өңіріне байланысты тамақтану ерекшеліктері де маңызды фактор болып табылады. Дегенмен, отандық және шетелдік әдебиеттерде қарт адамдардың тамақтану сипатын зерттеу туралы мәліметтер өте сирек кездеседі. Мысалы, PubMed, Researcher Gate, Web of Science дерекқорларында соңғы 10 жыл ішінде «gerontology AND feeding AND region» кілт сөздері бойынша жүргізілген іздеу бар болғаны 207 жарияланымды анықтады, олардың тек екеуі ғана Нагойя өңірі (Оңтүстік

Африка) тұрғындарының тамақтану ерекшеліктерін салыстырмалы түрде сипаттауға және Оңтүстік Кореяда жүргізілген әлеуметтік-демографиялық көрсеткіштердің қарт пациенттердің тамақтану сапасымен байланысын бағалаған когорттық зерттеуге арналған. Бұл дерекқорларда ТМД елдері мен Қазақстан бойынша жарияланымдар жоқ. Алайда, Қазақстан Республикасы Ұлттық қоғамдық денсаулық сақтау орталығының 2020 жылғы мәліметтеріне сәйкес, алиментарлық генезді аурулардың, атап айтқанда семіздік, қант диабеті және артериялық гипертонияның даму жиілігі қала тұрғындары арасында (23,1%) ауыл тұрғындарымен салыстырғанда (17,5%) айтарлықтай жоғары. Ресейде Мартинчик және авторлар жүргізген зерттеуге сәйкес, артық салмақ пен семіздік ер адамдардың 60%-нан, әйелдердің 63,0%-нан анықталған, ал семіздік ерлердің 18,8%-да, әйелдердің 27,4%-да тіркелген. Зерттеу деректері бойынша, семіздік жиілігі (екі жыныста да) ауыл тұрғындары арасында жоғары, ал артық салмақ (Дене салмағының индексі 25,0-29,9 кг/м²) жиілігі айырмашылықсыз. Қалалық және ауылдық елді мекендерде семіздік таралуы олардың халқының саны өскен сайын төмендейді.

Сондықтан, 60-90 жас аралығындағы семіздік, қант диабеті және артериялық гипертониясы бар геронтологиялық пациенттердің нутрициялық мәртебесін зерттеу және тамақтану дәстүрі, жас және жыныс ерекшеліктерін ескере отырып практикалық ұсынымдар әзірлеу — медициналық ғылым үшін өзекті мәселе болып табылады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Гульмира Алиевна Жаналинаның «Алиментарлық-тәуелді аурулары бар егде және кәрі жастағы адамдардың диеталық мәртебесінің сипаттамасы» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Зерттеу нәтижелері бойынша 4 ғылыми мақала, 2 тезис және 2 авторлық құқық куәлігі жарияланды.

1) Zhanalina, G.; Plyassovskaya, S.; Mkhitaryan, X.; Molotov-Luchanskiy, V.; Hendrixson, V.; Bolatova, Z.; Aldanova, Z.; Kayupova, G. «The Assessment of the Nutritional Status among the Young-Old and Old-Old Population with Alimentary Dependent Diseases» *Medicina* 2024, 60, 923. <https://doi.org/10.3390/medicina60060923> JCR - Q1 (Medicine, General and Internal) / CiteScore - Q1 (General Medicine) 2.4 (2023); 5-Year Impact Factor: 2.7 (2023),

2) Ахметова С. В., Жаналина Г. А., Шинтаева Н. У., Алданова Ж. А. “Патогенез процессов старения” - Медицина и Экология, 2019, ККСОН,

3) Gulmira Zhanalina, Svetlana Akhmetova “Characteristics of the nutritional status of the elderly and senile age with alimentary-dependent diseases” J Clin Med Kaz 2020; 5(59):11-14 ККСОН DOI: 10.23950/1812-2892-JCMK-00772

4) Ахметова С.В., Жаналина Г.А., Молотов- Лучанский В.Б., Хендриксон В., «Анализ фактического питания пожилых людей, имеющих в анамнезе алиментарно-зависимые заболевания (АГ, ожирение, сахарный диабет 2-го типа)»- Фундаментальные и прикладные аспекты нутрициологии и диетологии / Под общ. ред. академика РАН В.А. Тутельяна. - Москва: «Издательство «Медицинское информационное агентство», 2023. - 504 с.: ил. ISBN 978-5-9986-0518-5

5) Жаналина Г.А., Ахметова С.В. «Характерные параметры нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста с алиментарно-зависимыми заболеваниями (артериальная гипертензия, ожирение, сахарный диабет 2 типа)»- Факторы риска, популяционное (индивидуальное) здоровье в гигиенической донозологической диагностике / Материалы 15-й Евразийской научной конференции «Донозология–2020» / Под общей редакцией доктора медицинских наук, профессора Захарченко М. П. - Санкт-Петербург, 2020. - 563 с.

6) Жаналина Г.А., Плясовская С.В., Молотов-Лучанский В.Б. «Оценка нутритивного статуса лиц пожилого и старческого возраста с алиментарно-зависимыми заболеваниями»- Медицина и Экология, 2025, №1(114) ККСОН DOI 10.59598/ME-2305-6053-2025-114-1-97-104

8. Дмитрий Владимирович Зубковтың «Әйелдерде репродуктивті шығындардың даму қаупін көп факторлы болжау» атты диссертациялық жұмысы жүйелі немесе жергілікті қабыну эмбрионды қалыпты имплантациялау және толық жүктілікті дамыту үшін маңызды рөл атқарады. Прокоагуляция маркерлері арасындағы гомеостатикалық тепе-теңдік - плазминогенді белсендіру ингибиторы (ПАИ - 1), антикоагуляция-тромбомодулин (ТМ) және микроваскулярлық қабыну - интерлейкин-6 (ИЛ-6), физиологиялық жүктіліктің дамуы үшін маңызды.

Физиологиялық жағдайларда да өзіне тән гиперкоагуляциясы бар жүктілік коагуляция маркерлерінің жоғарылауымен бірге жүреді. Мұны жүкті әйелдердегі тромбофилия маркерлерінің көрсеткіштерін бағалау кезінде ескеру қажет. Алайда, жүктіліктің асқынбаған кезеңінде молекулалық маркерлер деңгейінің жоғарылауы жүктіліктің екінші триместрінен ерте емес байқалады. Трофобласт инвазиясы және имплантация кезеңіндегі прокоагулянттық, антикоагулянттық, қабынуға қарсы белсенділіктің тепе-теңдігінің бұзылуы ұрық жұмыртқасының эндометрияға жеткіліксіз нидациясының себебі болуы мүмкін және кейіннен гестациялық асқынулардың дамуын алдын ала анықтайды. Коагуляциялық және фибринолитикалық потенциал жүктілік кезінде белгілі бір өзгерістерге

ұшырайды, бұл олардың жүктіліктің ерте кезеңдерінде жағымсыз репродуктивті нәтижелерді болжаудағы рөлін егжей-тегжейлі бағалауды талап етеді. Қалыпты жүктілік босанғаннан кейін гемостазға дайындық кезінде аналық плазманың гиперкоагуляция күйіне ауысуына әкелетіні дәлелденді. Коагуляция мен фибринолиз арасындағы тепе-теңдік ерте жүктіліктің маңызды бөлігі болып табылады және тромбофилия мерзімінен бұрын босанудың патофизиологиясына ықпал етеді деп болжануда. Трофобласттың жеткіліксіз инвазиясы децидуальды тіндердің тамырларында микротромбтардың көбеюіне байланысты жүктіліктің қайта жоғалуының патогенезінде маңызды рөл атқарады. Мерзімінен бұрын босанған репродуктивті жастағы әйелдердің кейінгі жүктілік кезінде асқыну қаупі жалпы халықпен салыстырғанда жоғарылайды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Дмитрий Владимирович Зубковтың «Әйелдерде репродуктивті шығындардың даму қаупін көп факторлы болжау» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертациялық жұмыс материалдары бойынша Scopus импакт-факторы бар журналда 1 жарияланым (29 процентиль), Web of Science (Q3), ҚР БҒМ Ғылым және жоғары білім саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда 4 жарияланым, шетелдік конференция материалдарында 2 тезис жарияланды. Авторлық құқық объектісіне құқықтарды мемлекеттік тіркеу туралы 3 куәлік алынды.

Алынды

1. 2024 жылғы 27 желтоқсандағы № 53075 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: «Преградиварлық кезеңде репродуктивті жоғалту қаупін болжауға арналған логрессияның математикалық моделі».

2. 2025 жылғы 21 қаңтардағы № 53690 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: «Репродуктивті жоғалту қаупін болжау скринингі».

3. 2025 жылғы 24 ақпандағы № 55077 авторлық құқық куәлігі. Объект атауы: «Әйелдерде преградиварлық кезеңде репродуктивті жоғалту қаупін болжаудағы тромбомодулин мен интерлейкин 6 анықтамалық мәндері».

9. Алия Мухтаровна Атепилеваның «Антибактериалды және регенеративті қасиеттері бар альгинат негізіндегі жара таңғыштарын қолдана отырып инфекцияланған жараларды емдеу» атты диссертациялық жұмысы антибиотикке төзімділік пен инфекцияланған жаралардың ұзақ уақыт жазылуы қазіргі медицинаның өзекті мәселелерінің бірі болып табылады. Нарықта жараға арналған таңғыштардың алуан түрі

ұсынылғанымен, олардың көпшілігі бір мезгілде әрі антибактериалды әсерді, әрі тіндердің регенерациясын жеткілікті деңгейде қамтамасыз ете алмайды. Бұл мәселе әсіресе созылмалы аурулары бар науқастар үшін маңызды, өйткені мұндай жағдайда жараның жазылу процесі баяулайды.

Антибактериалды компоненттер мен өсу факторларын қамтитын модификацияланған альгинат таңғыштары осы мәселені шешудің перспективті бағыты болып табылады. Мұндай таңғыштар антимикробтық әсерді регенерацияны қолдаумен үйлестіре алады, бұл оларды инфекцияланған жараларды емдеуде болашағы зор құрал етеді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Алия Мухтаровна Атепилеваның «Антибактериалды және регенеративті қасиеттері бар альгинат негізіндегі жара таңғыштарын қолдана отырып инфекцияланған жараларды емдеу» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдарының негізінде 5 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: Scopus деректер базасына индекстелген және жарияланым сәтінде 74-процентильді құрайтын халықаралық ғылыми басылымда 1 мақала және ҚР ҒЖБМ Білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда 4 мақала жарияланды.

10. Александр Александрович Крикливыйтың «Применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава» атты диссертациялық жұмысы қазіргі травматология мен ортопедияда ревизиялық тізе эндопротездеу кезінде сүйек кемшіліктерін алмастырудың мынадай әдістері қолданылады: цементтеу, бұрандалармен арматураланған цементтеу, зауыттық цементті спейсерлер аугменттермен, модульдік металл аугменттер, кеуекті титан жабыны бар метафизарлық втулкалар және кеуекті танталдан жасалған құрылымдық конустар, аутологиялық сүйек пластикасы, аллогенді сүйек пластикасы, импакциялық сүйек пластикасы, құрылымдық сүйек аллотрансплантаттары, мегаэндопротездер немесе жеке (пациентке бейімделген) эндопротездер. Әдістердің кең таңдауы болғанына қарамастан, аталған тәсілдердің әрқайсысының белгілі бір кемшіліктері бар, олар эндопротездің тұрақсыздығына алып келуі мүмкін [5,6]. Бүгінгі күні AORI жіктемесі бойынша 2А, 2В және 3-түрдегі сүйек кемшіліктерін алмастыруда «алтын стандарт» ретінде модульдік металл аугменттер қарастырылады. Әр түрлі көлемдегі кемшіліктерді алмастырудың көптеген тәсілдері болғанымен, бұл

әдістердің де шектеулері бар: сүйек цементі AORI бойынша тек 2А-түрдегі кемшіліктерге ғана қолайлы; модульдік металл аугменттер остеолизге және компоненттердің босаңсуына алып келуі мүмкін; ал титан конустары мен втулкалары компоненттерді экстракциялау кезінде қиындықтар туғызуы немесе сүйек сынуларына себеп болуы ықтимал. Сонымен қатар модульдік металл аугменттердің, титан конустары мен втулкалардың барлық үлгілері Қазақстан Республикасында тіркелмеген және қымбат бұйымдар болып табылады [6–20]. 3 Жоғарыда айтылғандардың негізінде, қолжетімді сүйек кемшіліктерін алмастыру әдістері ревизиялық эндопротездеуде әрдайым қолдануға қолайлы бола бермейді, әсіресе перипротездік инфекция (ППИ) жағдайында немесе инфекция даму қаупі жоғары болғанда. Ревизиялық эндопротездеуге жаңа тәсілдерді енгізу сүйек кемшіліктерін алмастырудың заманауи жаңа әдістерін әзірлеуді және клиникалық практикаға енгізуді талап етеді. Жоғарыда келтірілген деректер осы бағыттағы зерттеулердің өзектілігі мен одан әрі жалғастыру қажеттілігін растайды.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Александр Александрович Крикливыйтың «Применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша 14 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: 3 ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда:

1. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Rimashevskiy D., Dolgov A., Abilov R., Moroshan A., Atepilevs A., Krikliiviy A. Replacement of bone defects of the femur and tibia by the double cementing method in the treatment of periprosthetic infection of the knee joint using a dynamic cement spacer. *Astana Medical Journal*, 2025, 125 (3) <https://doi.org/10.54500/2790-1203-2025-3-125-amj004>
2. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Rimashevskiy D., Abilov R., Moroshan A., Krikliiviy A. Comparative Evaluation of the Use of the Double Cementation Method and Modular Metal Augments for the Replacement of Bone Defects in Revision Knee Arthroplasty. *J CLIN MED KAZ*. 2024;21(3):43-8. <https://doi.org/10.23950/jcmk/14682>
3. Alexandr Krikliiviy, Serik Balgazarov, Alexey Belokobylov, Zhanatai Ramazanov, Alexey Dolgov, Denis Rimashevskiy, Amanzhol Balgazarov, Ruslan Abilov, Artyom Moroshan. Replacement of Defects of the Femur and Tibia in Revision Knee Arthroplasty Using Non-Biodegradable Materials. *Traumatology*

and Orthopaedics of Kazakhstan, Volume 70. Number 4 (2023)
<https://doi.org/10.52889/1684-9280-2023-4-70-36-46>

Scopus ақпараттық базасына енгізілген халықаралық ғылыми журналда 1 жарияланым:

1. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Dolgov A., Rimashevskiy D., Kriklivyy A. The First Stage of Knee Revision Arthroplasty in Periprosthetic Infection with Replacement of a Large Defect Double Cementing Method: A Case Report. Int Med Case Rep J. 2023 Sep 6;16:513-520.
<https://doi.org/10.2147/IMCRJ.S420109>

ҚР Ұлттық зияткерлік меншік институты берген 2 патент:

1. Өнертабысқа берілетін патент №36510, 22.12.2023. Бәтпен Арман Нұрланұлы, Балғазаров Серік Сабыржанұлы, Белокобылов Алексей Александрович, Рамазанов Жанатай Көлбайұлы, Римашевский Денис Владимирович, Серікбаев Валерий Дәулеткелдіұлы, Әбілов Руслан Сартайұлы, Долгов Алексей Алексеевич, Морошан Артем Валерьевич, Балғазаров Аманжол Серікұлы, Крикливый Александр Александрович, Құрманғалиев Еркін-Дәуір Төлеуұлы Әубәкіров Манарбек Ғазизұлы, Әли Әділ Ермаханұлы, Устазов 7 Камиль Абдуғалимұлы, Әлжанов Ерсұлтан Арнарұлы. Қос цементтеу әдісімен тізе буынын ревизиялық эндопротездеу әдісі

2. Пайдалы модель патенті №8705, 15.12.2023. Бәтпен Арман Нұрланұлы, Балғазаров Серік Сабыржанұлы, Белокобылов Алексей Александрович, Рамазанов Жанатай Көлбайұлы, Римашевский Денис Владимирович, Серікбаев Валерий Дәулеткелдіұлы, Әбілов Руслан Сартайұлы, Долгов Алексей Алексеевич, Морошан Артем Валерьевич, Балғазаров Аманжол Серікұлы, Крикливый Александр Александрович, Құрманғалиев Еркін-Дәуір Төлеуұлы, Әубәкіров Манарбек Ғазизұлы, Әли Әділ Ермаханұлы, Устазов Камил Абдуғалимұлы, Әлжанов Ерсұлтан Арнарұлы. Тізе буынының эндопротезі.

8 халықаралық шетелдік конференциялар жинақтарында, 1 әдістемелік ұсыным.

11. Жанара Богдатовна Нуртазинаның «Ауруханаға жатқызылған дәріге төзімді туберкулез науқастарындағы екіншілік бактериялық инфекция қоздырғыштарының антибиотиктерге резистенттілігі» атты диссертациялық жұмысы фиброзды-кавернозды туберкулез,

инфильтративті туберкулез, туберкуломалардың ағымын қиындататын, спецификалық емес бронхиттер мен пневмониялар түрінде пайда болатын екінші инфекциялар әртүрлі болып келеді және әрдайым нақты қоздырғышпен көрсетілмейді.

Туберкулездің спецификалық емес тыныс алу жолдары ауруларымен бірге жүру жиілігі 7%-дан 49%-ға дейін өзгереді. Өкпе туберкулезінің рецидиві бар науқастарда спецификалық емес созылмалы тыныс алу жолдары аурулары 17,5 - 63,2% жағдайда кездеседі.

Туберкулез бен спецификалық емес өкпе ауруларының үйлесуі туберкулез процесінің ағымын едәуір қиындатады, көп симптомдылық байқалады, альтеративтік және экссудативтік өзгерістер басым болады. Қосарланған процесс кезінде өкпе туберкулезін емдеудің нәтижелері нашарлайды, қуыстардың жабылу пайызы мен сұйықтықтағы микобактерияның азаюы төмендейді, сауығу мерзімі ұзарады. Активті туберкулезі бар науқастарда өлім себебінің 10,2%-ы спецификалық емес тыныс алу жолдары аурулары болып табылады.

Өкпе туберкулезімен ауыратын науқастарда төменгі тыныс алу жолдарының (ТТЖ) екінші инфекциясын уақтылы диагностикалау және адекватты емдеу қазіргі фтизиатрияның маңызды мәселесі болып табылады.

Рутиндік фтизиатриялық тәжірибеде *Mycobacterium tuberculosis*-тан басқа шартты-патогенді микроорганизмдерді анықтау үшін қақырық пен бронхиалды секретті бактериологиялық талдау науқастардың 10%-дан аспайтын жағдайда ғана, негізінен ауыр науқастарда жүргізіледі.

Осыған байланысты, дәріге төзімді туберкулезбен ауыратын науқастарда спецификалық емес флора қоздырғыштарының этиологиялық құрылымы мен антибиотиктерге сезімталдығын зерттеуге бағытталған зерттеу жүргізу қажет.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Жанара Богдатовна Нуртазинаның «Ауруханаға жатқызылған дәріге төзімді туберкулез науқастарындағы екіншілік бактериялық инфекция қоздырғыштарының антибиотиктерге резистенттілігі» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация материалдары бойынша 3 мақала – ҚР ҰӘҚ ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған басылымдарда; Scopus дерекқорына кіретін 2 мақала: Scopus ақпараттық дерекқорына кіретін халықаралық басылымдарда Жарияланымдар (жарияланған кезде 54% және 60%), орыс тіліндегі 3 тезис, қазақ және ағылшын тілдерінде, оның ішінде 1 тезис – нөлдік емес Impact Factor бар басылымдарда. Жұмыс ҚМУ КЕАҚ өмір туралы ғылымдар институтының кеңейтілген отырысында сынақтан өтті.

1 авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтер енгізу туралы куәлік.

12. Гүлфайрус Әбдімажитқызы Есенбаеваның «Лапароскопиялық оталар кезінде өкпені жасанды желдетуді оңтайландыру мақсатында тыныс шығару соңындағы оң қысымды бағалау» атты диссертациялық жұмысы жыл сайын әлемде жалпы анестезиямен және өкпені жасанды желдетумен (ӨЖЖ) шамамен 230 миллион хирургиялық араласу жүргізіледі.

Пневмоперитонеум (ПНП) мен лапароскопиялық араласулар кезінде науқастың мәжбүрлі қалпы анестезия жүргізуді қиындататын айқын патофизиологиялық өзгерістерге әкеледі. Іш қуысындағы қысымның (ІҚҚ) жоғарылауы диафрагманың краниалдық ығысуын туындатады, бұл интраоперациялық ателектаздардың қалыптасуына және өкпенің экспирациялық соңғы көлемінің (ӨЭСҚ) төмендеуіне ықпал етеді.

Осы бұзылыстардың алдын алу тәсілдерінің бірі — экспирация соңындағы оң қысымды (ЭСОҚ) қолдану болып табылады. Алайда ЭСОҚ-тың шамадан тыс жоғарылауы альвеолдардың шамадан тыс созылуына, волюмотравманың дамуына және гемодинамикалық тұрақсыздыққа әкелуі мүмкін. Сондықтан ателектаздарды барынша азайтуға, тыныс алу механикасын жақсартуға және жеткілікті оттектенуді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін ЭСОҚ-тың оңтайлы деңгейін таңдау өзекті міндет болып қала береді.

ЭСОҚ-тың оттектенуге, тыныс алу механикасына және гемодинамикалық тұрақтылыққа әсері туралы деректер айтарлықтай ерекшеленеді. Осылайша, өкпе зақымдануы жоқ пациенттерде лапароскопиялық операциялар кезінде ЭСОҚ-тың оңтайлы деңгейі туралы мәселе әлі де талқылау нысаны болып отыр.

Қолда бар деректердің екіұштығын ескере отырып, соңғы жылдары интраоперациялық ЭСОҚ-ты дербестендіріп іріктеу тұжырымдамасы белсенді дамуда. Бұл лапароскопиялық араласулар кезінде ЭСОҚ-тың тиімді және қауіпсіз деңгейін айқындау үшін қосымша зерттеулер жүргізудің қажеттілігін атап көрсетеді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Гүлфайрус Әбдімажитқызы Есенбаеваның «Лапароскопиялық оталар кезінде өкпені жасанды желдетуді оңтайландыру мақсатында тыныс шығару соңындағы оң қысымды бағалау» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация тақырыбы бойынша барлығы 5 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде Clarivate Analytics және Scopus базаларында индекстелетін халықаралық басылымдарда жарық көрген 2 жүйелі шолу және мета-талдау, Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда жарияланған 2 мақала, сондай-ақ авторлық құқық нысанына мемлекеттік тіркеу туралы 1 куәлік (Қосымша Б).

13. Софико Гиевна Асамиданованың «Көп ағзалы дисфункцияның ағымын болжаудағы ішек тосқауылының зақымдануының биомаркерлері» атты диссертациялық жұмысы пайда болу механизміне байланысты көп мүшелі дисфункция бастапқы және қайталама болып бөлінеді. Бастапқы КМД – бұл тікелей мүше зақымдануының салдары және оның себебін анықтау, әдетте, оңай. Қайталама КМД – бұл ағзаның жүйелік қабыну жауабы синдромының (SIRS) нәтижесінде пайда болады, бұл кезде туа біткен иммундық жүйе қабынуға сәйкес келмейтін реакция береді, провоспалительный және противовоспалительный жүйелер арасындағы тепе-теңдікті бұзады. КМД, негізінен, нейтрофилдер мен макрофагтардың бұзылған және шамадан тыс белсенділенуінен туындайды. Бұл жасушалар өзін-өзі қолдайтын циклге түсіп, қан тамырларының эндотелийіне және перфузияны қамтамасыз ететін басқа мүшелерге бақыланбайтын зақым келтіреді. Нейтрофилдер мен макрофагтардың гиперактивациясынан кейін микроциркуляция, митохондрия, эндотелий, эпителий, қан ұю жүйесі және нейроэндокриндік реттеу деңгейінде өзгерістер пайда болады, бұл, мүмкін, молекулалық, жасушалық және медиаторлық бұзылыстармен байланысты. Қазіргі таңда ішек микрофлорасының бактериалдық транслокациясы – көп мүшелі дисфункцияға әкелетін күшейтілген жүйелік қабыну реакциясының негізгі механизмі болып саналады. Ішек микрофлорасының бактериалдық транслокациясы – бұл ішек бактерияларының ішек шырышты қабаты арқылы өтіп, әдетте стерильді болатын ішкі мүшелер мен тіндерге енуі. Айнымалы гипоксия жағдайында ішек қабырғасының тіндік тыныс алу жеткіліксіздігі дамиды, бұл липидтердің тотығуы және белсенді оттегі өнімдерінің артық түзілуіне әкеледі, нәтижесінде ішек қабырғасының молекулалық құрылымы бұзылып, бактериалдық транслокация жүреді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Софико Гиевна Асамиданованың «Көп ағзалы дисфункцияның ағымын болжаудағы ішек тосқауылының зақымдануының биомаркерлері» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация тақырыбы бойынша 12 ғылыми еңбек жарық көрді, оның ішінде: а) 1 мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми журналда; б) 3 мақала Scopus дерекқорына кіретін халықаралық ғылыми басылымдарда, 35-тен жоғары процентиімен; с) 1 монография; d) 5 тезис халықаралық және республикалық конференция материалдарында; е) 2 ғылыми авторлық құқықпен қорғалатын объектілердің мемлекеттік тізілімінде тіркелген куәлік.

14. Азамат Кенжинович Жашкеевтің «Ішек микробиотасын диеталық ремоделдеу арқылы жедел миокард инфарктінен кейінгі пациенттерде жүрек-қантамыр оқиғаларының санын азайту ықтималдығын зерттеу» атты диссертациялық жұмысы тарихи тұрғыда ТМАО алғаш рет 1960 жылдары балық иісін тудыратын метаболит ретінде зерттелді, ал ЖҚА-дегі рөлі тек соңғы жылдары анықталды. Метаболомдық зерттеулер ТМАО мен липидтік маркерлер ($r = 0.3$) арасында корреляция барын көрсетті, бұл оның жүйелік әсерін дәлелдейді. Бұл мәліметтер ТМАО-ның биомаркер және терапиялық нысана ретіндегі әлеуетін қолдайды. Тамақтану рационын мақсатты түрде өзгерту микробиотаны модуляциялап, ТМАО-ның плазмадағы концентрациясын төмендете алатынын растайтын эксперименталды және клиникалық деректер жинақталған. Осы тұрғыда ресвератрол, куркумин және жүзім полифенолдары сияқты өсімдік полифенолдары ерекше қызығушылық тудырады, олар дисбиозды түзету және ТМАО деңгейін төмендету үшін перспективалы агенттер ретінде қарастырылады. Қазақстан Республикасында "Қайнар" жүзім полифенолдарының бірегей концентраты әзірленді, алайда оның ТМАО деңгейіне, NETs белсенділігіне, тотығу стрессінің жағдайына және соның салдарынан ЖМИ-ден кейінгі пациенттерде атеротромбоз бен жүрекқантамыр оқиғаларының қаупіне ерекше әсері осы уақытқа дейін зерттелмеген. Бұл осы концентратты пайдалана отырып, ішек микробиотасын диеталық ремоделдеудің әлеуетін зерттеуге бағытталған осы зерттеудің жоғары өзектілігін анықтайды, бұл жедел миокард инфарктісін бастан өткерген пациенттерде жүрек-қантамыр асқынуларының қаупін азайтуға мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-

бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Азамат Кенжинович Жашкеевтің «Ішек микробиотасын диеталық ремоделдеу арқылы жедел миокард инфарктісінен кейінгі пациенттерде жүрек-қантамыр оқиғаларының санын азайту ықтималдығын зерттеу» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация тақырыбы бойынша 6 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: - Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда – 3; - Scopus деректер базасында индекстелетін журналдарда – 2; - Халықаралық конференциялар материалдарында жарияланған тезистер – 1; - Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтарды мемлекеттік тізілімге енгізу туралы куәліктер – 2 (Г қосымшасы).

15. Алма Аманжоловна Аймолдинаның «Дерматофит генотиптерінің тері микоздарының ағымына әсері» атты диссертациялық жұмысы қазіргі таңда *Trichophyton rubrum* және *Trichophyton mentagrophytes*-пен шақырылған, емге төзімді дерматофитоздар жаһандық қоғамдық денсаулық сақтаудың өзекті мәселелерінің бірі болып отыр. Мұндай құбылыс әсіресе Үндістан сияқты эндемиялық аймақтарда ерекше жиі кездеседі (P. Nenoff және әріптестері, 2019). Сонымен қатар Еуропа және басқа да дамыған елдерде де бірқатар жағдайлар тіркелген (К.М.Т. Astvad және әріптестері, 2022; P. Nenoff және әріптестері, 2020). Зерттеу деректеріне сәйкес, тері саңырауқұлақ инфекцияларының қоздырғыштарында саңырауқұлаққа қарсы препараттарға төзімділіктің генетикалық негізі бар және бұл дерматомикоздарды емдеудің нәтижесіздігінің себептерінің бірі болып саналады (R. Sacheli, Narag S., 2020). Сондай-ақ соңғы жылдары жаңа қоздырғыштар және дерматофитоздардың атипиялық түрлері анықталып, емге төзімді дерматомикоздар жағдайларының саны көбейіп келеді (А.Ю. Сергеев және әріптестері, 2021; Salehi Z. және әріптестері, 2021).

Қазақстанда дерматофиттердің түрлік құрамы 2008 жылы Е.А. Сундеева және 2010 жылы А.Т. Карибаева тарапынан зерттелді. Алайда дерматофиттердің әртүрлі түрлерінің антимикотикалық препараттарға сезімталдығына талдау жасалмаған.

Осыған орай дерматомикоздар жағдайларының көбеюін және дерматофиттік инфекциялардың қайталанатын әрі төзімді түрлерінің жиілеуін ескере отырып, қоздырғыштардың генотиптерінің

дерматофитоздардың ағымына әсерін зерттеу өзекті ғылыми міндет болып табылады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Алма Аманжоловна Аймолдинаның «Дерматофит генотиптерінің тері микоздарының ағымына әсері» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертация тақырыбы бойынша 4 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: 1 мақала Scopus және Web of Science деректер базасында индекстелетін басылымда; Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім сапасын қамтамасыз ету комитеті ғылыми қызметтің негізгі нәтижелерін жариялау үшін ұсынған отандық мерзімді басылымдарда (2-ші тізімі) 2 мақала; сондай-ақ Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарында 1 тезис. Зерттеу нәтижелері бойынша 3 авторлық куәлік алынды және практикалық денсаулық сақтауға 3 енгізу актісі ресімделген.

16. Юлия Леонидовна Ганжуланың «Ішек микробиомасын және оның адамның қартаюындағы иммундық реттеуші рөлін зерттеу» атты диссертациялық жұмысы ағзадағы иммундық жүйе жасушаларының шамамен 80%-ы ішек шырышты қабығында орналасқан, соның ішінде шамамен 25%-ын иммунологиялық белсенді тіндер мен жасушалар құрайды. Ішек шырышты қабығы макроағзаның маңызды құрамдас бөлігі болып, оның иммундық жүйесінің негізін қалайды. Ішекті адамның ең ірі иммундық мүшесі ретінде қарастыруға болады, онда микробиота жергілікті және жүйелік иммунитетті қалыптастыруда шешуші рөл атқарады [Congmin Xu et al., 2019].

Қартаю процесінде ішек микробиомының өзгерістері елеулі рөл атқарады, оған қарт адамдардың тамақтану ерекшеліктері, генетикалық бейімділігі және өмір салты ықпал етеді. Осы тұрғыдан алғанда, ұзақ өмір сүретіндердің ішек микробиомын зерттеу ішек микрофлорасының ұзақ өмір сүру барысында бейімделуін, сондай-ақ ағзаның иммунологиялық гомеостазын қалайша сақтайтынын түсінуге мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде сапалы қартаюға ықпал етіп, ағзаның өміршеңдігін арттырады. Сондықтан ұзақ өмір сүру процесінде шешуші рөл атқаратын ішек микробиомының құрылымын анықтау аса маңызды. Қартаю контекстінде микробиота құрамындағы ықтимал өзгерістер мен оның тамақтанумен өзара әрекеттестігі ерекше қызығушылық тудырады.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Юлия Леонидовна Ганжуланың «Ішек микробиомасын және оның адамның қартаюындағы иммундық реттеуші рөлін зерттеу» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша 8 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде Scopus (Q2) деректер базасы бойынша индекстелген журналда 1 жарияланым, оның ішінде Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім сапасын қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда 3 жарияланым, халықаралық конференциялар жинақтарында 4 тезис жарияланды. Қазақстан Республикасының авторлық құқық объектісіне құқықтарды мемлекеттік тіркеу туралы екі куәлік, практикалық денсаулық сақтау ұйымдарының қызметіне жаңа технологияны (инновацияны) енгізудің 5 актісі алынды, оқу құралы шығарылды.

17. Назгуль Маратовна Джантемированың «Сүт безі қатерлі ісігін хирургиялық емдегеннен кейінгі асқынулардың алдын алу тиімділігін бағалау» атты диссертациялық жұмысы ПМЭС-тің таралуы әртүрлі зерттеулерде 20%-дан 68%-ға дейін жетеді. Мысалы, Данияда жүргізілген зерттеу бойынша, мастэктомиядан кейінгі әйелдердің 24%-ы ПМЭС-тен зардап шеккен, ал Қытайда бұл көрсеткіш 28,2%-ды құрады. Басқа зерттеулер одан да жоғары таралу көрсеткіштерін көрсетеді, бұл ПМЭС-тің жиі кездесетінін және жеткіліксіз диагностикаланатынын, сондай-ақ бұл топтың мүгедектік деңгейінің жоғары екенін, нәтижесінде бұл медициналық қана емес, әлеуметтік-экономикалық мәселе екенін көрсетеді.

ПМЭС-тің тиімді профилактикасы алдын ала және операция кезінде жүргізілетін шараларды талап етеді. Қазіргі таңда клиникалық ұсынымдарда кең көлемде қолдануға мақұлданған бірде-бір дәрілік әдіс жоқ. Хирургиялық араласу әдістері мен техникасы, қолданылатын құрал-саймандар, пациенттің орналасуы және тіндердің тракциясы мен диссекция тәсілдері ПМЭС-тің алдын алудың негізгі жолдары болып табылады. Сонымен қатар, психологиялық қолдау ПМЭС-пен байланысты мазасыздық, депрессия және басқа эмоционалдық мәселелерді жоюда маңызды рөл атқарады. Ауыр жағдайларда лимфедеманы немесе тыртықты асқынуларды емдеу үшін қайта операция қажет болуы мүмкін.

ПМЭС кең таралуы мен өмір сапасына әсері ескеріле отырып, бұл синдром — зерттеулер мен клиникалық тәжірибеде аса маңызды бағыт болып табылады. Оның эпидемиологиясы, қауіп факторлары және тиімді емдеу әдістері туралы білімді арттыру — пациенттердің ем нәтижелерін жақсарту және онкологиялық емнен кейін өмір сапасын қамтамасыз ету үшін маңызды. Осы диссертация дәл осы мәселелерді шешуге және ПМЭС туралы білім қорын толықтыруға бағытталған.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Назгуль Маратовна Жантемированың «Сүт безі қатерлі ісігін хирургиялық емдегеннен кейінгі асқынулардың алдын алу тиімділігін бағалау» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Автордың жалпы 30 ғылыми еңбегі жарияланды, диссертациялық зерттеу нәтижелері бойынша 7 еңбек жарық көрді: оның ішінде ҚР Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда 3 мақала («Central Asian Journal of Medical Hypotheses and Ethics», «Қазақстан онкология және радиологиясы», «Қазақстан хирургиясының хабаршысы»), Scopus дерекқорында индекстелген халықаралық ғылыми журналда (Q2) 1 мақала, халықаралық конференция материалдарында 2 мақала (Тәжікстан, Қазақстан), авторлық құқық объектісіне енгізу туралы 1 куәлік (№47386, 12.06.2024 ж.).

18. Тоғжан Төлегеқызы Нурписованың «Біріншілік өкпе артериалдық гипертензиясының даму қаупіндегі гендер полиморфизмі мен молекулалық маркерлердің ассоциациясы» атты диссертациялық жұмысы ИӨАГ келесі генетикалық мутациялармен корреляцияланады: сүйек морфогенетикалық

ақуыз рецепторының 2 типі (BMP2), декапентаплегия гомологы материялары 1 және 9 (SMAD 1 және 9), калий каналының субфамилиясының 3 мүшесі (KCNK3) және кавеолин 1 (CAV1). Генетикалық бейімділік (BMP2 мутациясы және басқа да генетикалық факторлар) эндотелий дисфункциясына әкеледі, бұл өз кезегінде көптеген жасушаішілік жолдарға әсер ететін эндотелий вазоактивті заттардың синтезін өзгертеді. Негізгі жасушаішілік жолдар азот оксиді, эндотелин және простаглицлин жолдары болып табылады, бұл ӨАГ қан тамырларының өзгеруіне әкеледі. ИӨАГ дамуының генетикалық негізі болғанымен, патогенезге ықпал ететін молекулалық факторлар бар. ИӨАГ кезінде өкпе артериясының біріншілік тартылуы генетикалық бейімділіктің биомаркер әсерлерімен үйлесуі болуы мүмкін, бұл оқиғалар каскадына әкеледі, нәтижесінде тамыр қабырғаларының қайта құрылады. Көптеген биомаркерлерге қарамастан, ИӨАГ үшін нақты маркер әлі табылған жоқ. Патофизиологияны, аурудың ауырлығын және емдеуге жауапты арнайы көрсететін биомаркерлер ИӨАГ диагностикасында, оның дамуын және терапияның тиімділігін бағалауда тамаша құрал болады. Аспаптық, генетикалық және молекулалық скринингті қамтитын уақтылы диагностика ерте дәрі-дәрмекпен емдеуге, болжам жасауға, аурудың асқынуының алдын алуға, ӨАГ қайталама профилактикасына және тәуекел топтарындағы науқастарды анықтауға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда генетикалық полиморфизм ассоциациясының ерекшеліктерін және этникалық тегіге байланысты молекулалық маркерлердің ерекшелігін бағалау диагностикалық маңызды болып табылады. Жоғарыда аталған мәселелер күрделі этиологиясы мен патогенезі бар ИӨАГ дамуына әкелетін күрделі аспаптық, генетикалық және молекулалық механизмдерді зерттеуді жалғастыруды қажет етеді. Ғылыми зерттеулердің мұндай бағыттары өте өзекті ғылыми және медициналық проблема болып қала береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Тоғжан Төлегезызы Нурписованың «Біріншілік өкпе артериалдық гипертензиясының даму қаупіндегі гендер полиморфизмі мен молекулалық маркерлердің ассоциациясы» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

11 ғылыми жұмыс, оның ішінде 4 мақала және 7 тезис жарияланған. Оның ішінде 1 мақала Scopus және Web of Science: Diagnostics, 2024, 14.2687,

Scopus 62%, CiteScore 3.0, Web of Science Q2 халықаралық дерекқорларында индекстелген журналда. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда 3 мақала жарияланған. Халықаралық және отандық конгресстер мен конференциялардың жинақтарында 7 тезисі жарияланған. Алынды: - Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы анықтама KZ 17.01.2025 № 53552. «Идиопатиялық өкпе артериялық гипертензиясы бар науқастарға арналған сауалнама». -Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы анықтама KZ 03.06.2025 ж. № 59143. «ИӨАГ диагностикалық алгоритмі».

19. Асия Маратовна Куканованың «Хирургиялық емдеуден кейін науқастарда тотығу стрессінің әсерімен колоректальды обырдың KRAS мутациясын басу» атты диссертациялық жұмысы KRAS және NRAS гендеріндегі мутациялардың күйін анықтау КҚІ пациенттерін емдеудегі қажетті талап болып табылады. KRAS және NRAS гендерінің белгілі бір мутациялары бар емделушілер EGFR-препараттарымен емдеуге төзімді болып табылады және WT (wild type) генотиптеріне қарағанда орташа өмір сүру ұзақтығы төмен, бұл мутациялар болған жағдайда теріс болжамды көрсетеді. Осы гендердің бірінде мутантты аллельдің болуы пациент үшін жағымсыз болжамдарды және анти-EGFR терапиясына сезімталдықты көрсетеді. Қазіргі уақытта Рас гтфазаларын тежейтін ресми тіркелген препарат жоқ (Бровкина О.И., Никитин А.Г.М, 2020). Эксперименттік зерттеулер барысында KRAS немесе BRAF мутациялары бар адамның өсірілген КҚІ жасушалары С дәруменінің жоғары деңгейіне ұшыраған кезде таңдамалы түрде жойылатыны атап өтілді. Бұл әсер тотыққан заттың сіңуінің жоғарылауына байланысты глюкоза тасымалдағыш GLUT1 арқылы С витаминінің, дегидроаскорбаттың (ДГА) формалары. ДНА сіңуінің жоғарылауы тотығу стрессін тудырады, өйткені жасушаішілік ДНА глутатионды азайтып, С витаминіне дейін төмендейді. Осылайша реактивті оттегі түрлері жинақталады және глицеральдегид 3-фосфатдегидрогеназаны (GAPDH) инактивациялайды. Жоғары гликолитикалық KRAS немесе BRAF мутантты жасушаларында GAPDH тежелуі энергетикалық дағдарысқа және KRAS және BRAF жабайы типті жасушаларында байқалмайтын жасуша өліміне әкеледі (Джихе Юн және бірлескен автор, 2015).

Осы зерттеулердің деректері емдік жауапты жақсарту мақсатында жоғары дозалы ДНА-ның KRAS-мутантты КҚІ жасушаларына әсерін одан әрі зерттеуді негіздеуге мүмкіндік береді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Асия Маратовна Куканованың «Хирургиялық емдеуден кейін науқастарда тотығу стрессінің әсерімен колоректальды обырдың KRAS

мутациясын басу» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Диссертациялық зерттеудің нәтижелері бойынша 10 жұмыс жарияланды, оның 3-уі Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған мерзімді басылымдарда, 2 мақала халықаралық мәліметтер базасында индекстелген рецензияланған халықаралық журналдарда (Scopus), 3 жарияланым халықаралық және республикалық конференция материалдарында (Қазақстан, Ресей, Тәжікстан).

Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы 2 куәлік алынды (А қосымшасы,Б), Астана қаласы әкімдігінің «Көпшілік медициналық орталығына» 3 енгізу актісі (В,Г,Д қосымшасы), және «Астана медицина университеті» КЕАҚ «Онкология» және «Стационарлық онкология» пәндері бойынша оқу үдерісіне енгізудің 1 актісі (Е қосымшасы).

20. Ботагөз Маратқызы Айтбаеваның «Жамбас мүшелерінің пролапсын түзетуді оңтайландыру» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасында бұл мәселе ерекше өзектілікке ие. Жалпыәлемдік сын-тегеуріндерден бөлек, өзектілікті жоғары босану паритеті және айтарлықтай аумақтық бытыраңқылық сияқты ерекше факторлар күшейтеді, бұл әсіресе ауылдық өңірлерде мамандандырылған урогинекологиялық көмекке қолжетімділікті шектейді [Korkan et al., 2020; Laktionova et al., 2022]. Алайда, негізгі кедергі – ҚР-да пациенттердің субъективті статусын бағалаудың стандартталған және мәдени бейімделген әдістерінің іс жүзінде болмауы [Iskakov et al., 2022]. Валидацияланған халықаралық сауалнамалар (P-QoL, FSFI) осы уақытқа дейін әйелдердің 69%- дан астамын құрайтын қазақтілді халық үшін қолданылмаған [Agency for Strategic planning and reforms of the Republic of Kazakhstan Bureau of National statistics]. Бұл әдістемелік олқылық маңызды клиникалық салдарға алып келеді. Ол әртүрлі емдеу әдістерінің нәтижелері мен тиімділігін объективті бағалауды ғана емес, сонымен қатар емдеу тактикасын таңдауға жекелендірілген тәсілді әзірлеуге де елеулі түрде кедергі келтіреді. Анатомиялық, функционалдық және субъективті ерекшеліктерді тіркейтін құралдардың болмауы ЖМП рецидиві қаупінің адекватты болжамдық моделін құру мүмкіндіктерін шектейді.

Диссертация тақырыбының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы:

Ботагөз Маратқызы Айтбаеваның «Жамбас мүшелерінің пролапсын түзетуді оңтайландыру» атты диссертациялық жұмысы Қазақстан

Республикасының Денсаулық саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасы аясында орындалған.

Диссертациялар нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау:

Зерттеудің негізгі қағидалары мен нәтижелері 5 ғылыми жұмыста көрініс тапты, оның ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған басылымдарда 2 жарияланым, халықаралық рецензияланатын журналда 1 шолу мақаласы, Scopus деректер базасында CiteScore бойынша процентилі кемінде 35-ті құрайтын рецензияланатын басылымдарда 2 жарияланым бар. Зерттеу нәтижелері бойынша 2 авторлық куәлік алынды, практикалық денсаулық сақтауға 1 енгізу актісі бар:

1. «Laparoscopic promontofixation in apical forms of pelvic organ prolapse: anatomic, functional and patient-reported quality of life outcomes». Наука и здравоохранение. 2022, 6(24), 26-31 Б. DOI: 10.34689/SH.2022.24.6.004

2. «Development and validation of the Kazakh version of the «Prolapse quality of life» (P-QoL) questionnaire». Вестник хирургии Казахстана. 2023, 1(74). DOI: 10.35805/BSK2023I010

3. «Mini-review: Modern concept of Pelvic Organ Prolapse». Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. 2022, 10(F). 201-207 Б. DOI:10.3889/oamjms.2022.8804

4. «Effects of unilateral apical sling and laparoscopic sacrocolpopexy on the outcome in women with apical prolapse: randomised trial». Ginekologia Polska 2023, 7(94). 559–564 Б. DOI: 10.5603/GP.a2023.0002

5. «Transcultural adaptation and psychometric validation of the Female Sexual Function Index (FSFI) questionnaire in the Kazakh population». Electronic Journal of General Medicine. 2023, 20(6):em540. DOI:10.29333/ejgm/13591

6. Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы куәлік. № 25241, «19» сәуір 2022 жыл. «Жамбас ағзаларының симптомды пролапсы бар әйелдердің өмір сүру сапасын бағалау сауалнамасы». «ҚР ӘМ Ұлттық зияткерлік меншік институты» РМК.

7. Авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтерді енгізу туралы куәлік. № 32181, «01» ақпан 2023 жыл. «Әйелдердегі жыныстық қызметті бағалау шкаласы (KZ-FSFI)». «ҚР ӘМ Ұлттық зияткерлік меншік институты» РМК.

5. Ресми рецензенттердің жұмысына талдау (мейлінше сапасыз пікірлерді мысалға ала отырып).

«ҚМУ» КеАҚ диссертациялық кеңесінің отырыстарында қорғалатын диссертациялық жұмыстар бойынша рецензенттер қаралып, бекітілді. Рецензенттер болып оқу және ғылыми ұйымдардың жетекші ғалымдары, тиісті мамандықтар бойынша ғылыми дәрежелері мен атақтары мен жарияланымдары тағайындалды.

Рецензенттер диссертация мен жарияланған жұмыстарды зерделеу негізінде диссертациялық кеңеске таңдалған тақырыптың өзектілігін,

диссертацияда тұжырымдалған ғылыми ережелердің, тұжырымдар мен ұсынымдардың негізділік дәрежесін, олардың жаңалығын, тиісті мамандық бойынша философия докторы дәрежесін беру мүмкіндігі туралы қорытындыны бағалайтын жазбаша пікірлер ұсынды.

Докторанттардың ресми рецензенттердің барлық пікірлері белгіленген мерзімде ұсынылды.

Диссертациялық «ҚМУ» КеАҚ Кеңес рецензенттердің жоғары кәсіби деңгейін және барлық рецензенттердің ғылыми принципті көрсете отырып, дәлелді қорытынды бере алатын мамандық бойынша терең білімі мен жетістіктері бар екенін айтады.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар.

ҚР ДСМ «Қарағанды медицина университеті» КеАҚ жанындағы диссертациялық кеңестердің өкілеттіктерін кеңейту жөніндегі ұсынысты қолдайды, өйткені бұл Болон декларациясының ережелерін қабылдауға бағытталған Қазақстандағы ғылымның даму логикасына сәйкес келеді. Диссертациялық кеңестердің өкілеттіктерін кеңейту бір жағынан олардың жауапкершілігін арттырады, екінші жағынан бәсекелестік ортаны кеңейтуге мүмкіндік береді және тұтастайалғанда жоғары оқу орындарының имиджіне әсер етеді.

Өтпелі кезеңде ҚР ҒЖБМ ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінің диссертациялық кеңестерді лицензиялау қызметін және диссертациялық жұмыстардың талаптарға сәйкестігіне техникалық сараптаманы сақтау ұсынылады.

Диссертациялық жұмыстардың мазмұны бойынша сараптама диссертациялық кеңестерге қалдырылған жөн.

«Медицина» мамандықтардың ерекшелігін ескере отырып, диссертациялық кеңестерге оларды қорғау кезінде диссертациялық жұмыстарды сараптау сапасын арттыру үшін диссертациялық кеңестің уақытша мүшелері ретінде (нақты отырысқа) бейіні бойынша жетекші ғалымдарды қосуға рұқсат беруді ұсынамыз.

7. Философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесін алуға арналған диссертациялардың кадрларды даярлау бағыты бөлінісіндегі саны:

«Медицина»	
Қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	20
Қорғаудан алынып тасталған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-
Ресми рецензенттердің теріс пікірін алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-

Қорғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторантарының)	-
Пысықтауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	1
Қайта қорғауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	1

**Диссертациялық кеңестің
төрағасы**

Е.М. Тургунов

31.12.2025ж.

Данный электронный документ DOC ID KZAT9MN202610040524DA44FC5 подписан с использованием электронной цифровой подписи и отправлен посредством информационной системы «Казахстанский центр обмена электронными документами» <https://documentolog.com/>.

Для проверки электронного документа перейдите по ссылке: <https://documentolog.com/?verify=KZAT9MN202610040524DA44FC5>

Тип документа	Исходящий документ
Номер и дата документа	№ 1/1 от 05.01.2026 г.
Организация/отправитель	НАО "КАРАГАНДИНСКИЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ"
Получатель (-и)	МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Электронные цифровые подписи документа	 Физическое лицо Подписано: ТУРГУНОВ ЕРМЕК MIVpgYJ...7LDwmZVc= Тип: НУЦ Время подписи: 05.01.2026 11:57
	 Некоммерческое акционерное общество "Карагандинский медицинский университет" ЭЦП канцелярии: ЖАНКУАТОВА ДАНА MIXTwYJ...2iPTogw== Тип: НУЦ Время подписи: 05.01.2026 12:05

[[QRCODE]]

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗРК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи», удостоверенный посредством электронной цифровой подписи лица, имеющего полномочия на его подписание, равнозначен подписанному документу на бумажном носителе.

Отчет о работе диссертационного совета на 2025 год

Диссертационный совет при НАО «Карагандинский медицинский университет» МЗ РК по специальности «Медицина».

Председатель диссертационного совета д.м.н., профессор Ермек Мейрамович Тургунов утвержден решением Сената НАО «Карагандинский медицинский университет» от 29 сентября 2022 года по протоколу №2.

Диссертационному совету разрешено принимать на защиту диссертации по специальности «Медицина».

1. Данные о количестве проведенных заседаний:

В 2025 году проведено 20 (двадцать) заседаний диссертационного совета.

2. Фамилия, имя, отчество (при его наличии) членов Совета, принявших участие не менее чем в половине числа проведенных заседаний. Членов диссертационного совета, принявших участие менее чем в половине заседаний, не было.

3. Список докторантов с указанием учебного заведения:

№

ФИО

Тема диссертации

Научные консультанты

Оқу орны

1.

Епифанцев Елена Валериевна

Оценка молекулярно-клеточных изменений при хроническом стрессе и на фоне фармакологической коррекции. Экспериментальное исследование

Клюев Дмитрий Анатольевич к.м.н., ассоциированный профессор, директор «Института наук о жизни», НАО «Карагандинский Медицинский университет»

Муравлева Лариса Евгеньевна д.б.н., профессор кафедры биологической химии, НАО «Карагандинский Медицинский университет»

Kitova Tanya Todorova MD, PhD, DMSc, professor of Department of Anatomy, Histology and Embryology, Faculty of Medicine, Medical University – Plovdiv, Plovdiv, Bulgaria.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

2.

Жолдасбекова Гульназ Мухтаровна

Оценка биохимических параметров, цитокинового профиля и микробиома кишечника у пациентов с болезнью Альцгеймера

Клюев Дмитрий Анатольевич - к.м.н., ассоциированный профессор, директор «Института наук о жизни», НАО «Карагандинский Медицинский университет».

Аскарова Шолпан Несипбаевна - PhD, профессор, руководитель Лаборатории Биоинженерии и регенеративной медицины Центра Наук о жизни, NLA, Назарбаев университет.

Альжанова Динара Сагындыковна – к.м.н. доцент кафедры неврологии НАО «Медицинский университет Астана».

Varvara Kozyreva – PhD, California Department of Public Health, Genotyping Unit Chief, Research Scientist Supervisor I (Microbial Diseases Laboratory Program).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

3.

Рүстембекқызы Жансая

Ассоциация медиаторов воспаления и молекулярных маркеров обмена железа у беременных женщин с предгестационным ожирением

Тайжанова Дана Жумагалиевна – д.м.н., профессор кафедры внутренних болезней НАО

«Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Комличенко Эдуард Владимирович - д.м.н., профессор кафедры организации здравоохранения и общественного здоровья института медицинского образования, доцент кафедры акушерства гинекологии и репродуктологии СПбГУ, заместитель главного врача по онкологии ФГБУ «НМИЦ им. В. А. Алмазова» г. Санкт-Петербург, Российская Федерация.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

4.

Шаухат Диана Муханбетовна (отправленная на повторную защиту)

Показатели пуринового обмена и внеклеточных нуклеиновых кислот в оценке риска развития хронических заболеваний органов дыхания у шахтеров-угольщиков с подземным стажем до 10 лет

Ибраева Лязат Катаевна - д.м.н., профессор, кафедры «Внутренние болезни», НАО «Карагандинский Медицинский университет».

Танкибаева Нэйла Улановна - к.б.н., профессор кафедры, биомедицины НАО «Карагандинский Медицинский университет».

Бухтияров Игорь Валентинович – директор Федеральное государственное бюджетное научное учреждение «Научно – исследовательский Институт Медицины труда имени академика Н.Ф. Измерова», заслуженный деятель науки РФ, доктор медицинских наук, профессор, академик РАН.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

5.

Абрамова Григория Александровича

Влияние искусственной локальной гипотермии на динамику морфологических изменений и биохимических показателей крови в экспериментальной модели панкреонекроза

Шакеев Кайрат Танабаевич – д.м.н., профессор кафедры хирургических болезней НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Тусупбекова Майда Масхаповна – д.м.н, профессор кафедры морфологии НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Понамарева Ольга Анатольевна – к.м.н, ассоциированный профессор, заведующая кафедрой биомедицины НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Альбертон Иосиф Натанович – PhD, M.D., руководитель центра хирургии «Бет», медицинского центра Шаарей-Цедек Иерусалим, Израиль.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

6.

Парахина Виктория Федоровна (отправлена на доработку)

Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития сердечно-сосудистых событий

Ларюшина Елена Михайловна, к.м.н., Профессор, заведующая кафедрой внутренних болезней, НАО «Карагандинский Медицинский Университет», Республика Казахстан.

Понамарева Ольга Анатольевна, к.м.н., ассоциированный Профессор, заведующая кафедрой биомедицины, НАО «Карагандинский Медицинский Университет», Республика Казахстан.

Орбецова Мария Миткова, Профессор, MD, PhD., медицинский университет Пловдив, Болгария.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

7.

Жаналина Гульмира Алиевна

Характеристика нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста, имеющих алиментарно-зависимые заболевания

Плясовская Светлана Владимировна – к.м.н., профессор школы общественного здоровья НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Молотов-Лучанский Вилен Борисович – д.м.н, профессор кафедры внутренних болезней НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Хендриксон Вайва – PhD, M.D., д.м.н. профессор медицинского факультета, Институт биомедицинских наук, Вильнюс, Литва.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

8.

Зубков Дмитрий Владимирович

Многофакторное прогнозирование риска развития репродуктивных потерь у женщин

Тайжанова Дана Жумагалиевна – д.м.н., профессор кафедры внутренних болезней НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Комличенко Эдуард Владимирович - д.м.н., профессор кафедры организации здравоохранения и общественного здоровья института медицинского образования, доцент кафедры акушерства гинекологии и репродуктологии СПбГУ, заместитель главного врача по онкологии ФГБУ «НМИЦ им. В. А. Алмазова» г. Санкт-Петербург, Российская Федерация

НАО «Карагандинский медицинский университет»

9.

Атепилева Алия Мухтаровна

Лечение инфицированных ран с применением альгинатных раневых покрытий с антибактериальными и регенеративными свойствами

Сагинова Дина Азимовна - PhD, ассоциированный профессор, заместитель директора по науке и образованию Национального научного центра травматологии и ортопедии имени академика Н.Д. Батпенова.

Огай Вячеслав Борисович - PhD, профессор, главный научный сотрудник лаборатории стволовых клеток Национального центра биотехнологий.

Денис Владимирович Римашевский - кандидат медицинских наук, доцент кафедры травматологии и ортопедии «РУДН имени Патриса Лумумбы» (Российская Федерация).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

10.

Крикливый Александр Александрович

Применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава

Бәтпен Арман Нұрланұлы - PhD, Доцент отдела образования Национального научного центра травматологии и ортопедии имени академика Батпенова Н.Д., Республика Казахстан.

Римашевский Денис Владимирович - кандидат медицинских наук, доцент кафедры травматологии и ортопедии «РУДН имени Патриса Лумумбы» (Российская Федерация).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

11.

Нуртазина Жанара Богдатовна

Антибиотикорезистентность возбудителей вторичной бактериальной инфекции у госпитализированных пациентов с лекарственно устойчивым туберкулезом

Тәбриз Нұрлан Сулейменұлы – д.м.н., профессор, заведующий кафедрой инфекционных болезней и фтизиатрии НАО «Карагандинский медицинский университет», г. Караганда, Республика Казахстан.

Азизов Илья Сулейманович - д.м.н., руководитель лабораторного комплекса НИИ антимикробной химиотерапии, г. Смоленск, РФ.

Michael Leonard Rich, MD, MPH Доцент Гарвардской медицинской школы, США.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

12.

Есенбаева Гүлфайрус Әбдімажитқызы

Оценка положительного давления в конце выдоха для оптимизации искусственной вентиляции легких во время лапароскопических операций

Клюев Дмитрий Анатольевич – кандидат медицинских наук, ассоциированный профессор, проректор на научной работе, НАО «Карагандинский медицинский университет».

Молотов-Лучанский Вилен Борисович – доктор медицинских наук, профессор кафедры внутренних болезней, главный терапевт клиники Медицинского университета, НАО «Карагандинский медицинский университет».

Ярошецкий Андрей Игоревич - д.м.н., профессор кафедры пульмонологии Федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования «Первый Московский государственный медицинский университет имени И.М. Сеченова» (Сеченовский университет) Министерства здравоохранения Российской Федерации, врач анестезиолог-реаниматолог (г. Москва, Россия).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

13.

Асамиданова Софико Гиевна

Биомаркеры повреждения кишечного барьера в прогнозировании течения мультиорганной дисфункции

Ермек Мейрамович Тургунов – д.м.н., профессор кафедры хирургических болезней НАО «Карагандинский медицинский университет».

Огизбаева Алина Виталиевна – PhD, ассоциированный профессор кафедры скорой помощи, анестезиологии и реанимации НАО «Карагандинский медицинский университет».

Злотник Александр - д.м.н., профессор университета имени Давида Бен-Гуриона в Негеве (Израиль).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

14.

Жашкеев Азамат Кенжинович

Исследование вероятности снижения количества сердечно-сосудистых событий у пациентов после острого инфаркта миокарда при диетическом ремоделировании кишечной микробиоты

Сергазы Шынғыс Даулетханулы - PhD, National Laboratory Astana, АОО Назарбаев Университет.

Людмила Васильевна Коваленко - д.м.н., профессор, Медицинский Институт Сургутского государственного университета Ханты-Мансийского автономного округа-Югры, Россия.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

15.

Аймолдина Алма Аманжоловна

Влияние генотипов дерматофитов на течение микозов кожи

Батпенова Гульнар Рыскельдыевна – д.м.н., профессор, заслуженный деятель Республики

Казахстан, Академик Академии педагогических наук Казахстана, главный внештатный дерматовенеролог Управления здравоохранения г. Астаны, Президент Казахстанской Ассоциации дерматовенерологов, дерматокосметологов, заведующая кафедрой дерматовенерологии и дерматокосметологии НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Алгазина Тогжан Орымбаевна – PhD, доцент кафедры дерматовенерологии и дерматокосметологии НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Киян Владимир Сергеевич – PhD, ассоц. профессор, заведующий лабораторией биоразнообразия и генетических ресурсов ТОО «Национальный центр биотехнологии», г. Астана, Республика Казахстан.

Nellie Konnikov – MD, FAAD, непосредственно предыдущий президент Международного общества дерматологии, почётный профессор кафедры дерматологии Медицинской школы Университета Тафтса, клинический профессор дерматологии Медицинской школы Бостонского университета, Бостон, Массачусетс, США.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

16.

Ганжула Юлия Леонидовна

Изучение кишечного микробиома и его иммунорегуляторной роли в старении человека
Уразова Салтанат Нургожаевна – д.м.н., профессор, руководитель кафедры семейной медицины №3 НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Кушугулова Алмагуль Рахимберлиевна – д.м.н. профессор, руководитель Лаборатории Микробиома Центра наук о жизни ЧУ National Laboratory Astana, Национальная лаборатория Астаны, Назарбаев Университет, г. Астана, Республика Казахстан.

Бримкулов Нурлан Нургазиевич – д.м.н., профессор кафедры семейной медицины до и последипломного образования, Кыргызстан, КГМА (Кыргызская Государственная Медицинская Академия им. И.К. Ахунбаева).

НАО «Карагандинский медицинский университет»

17.

Джантемирова Назгуль Маратовна

Оценка эффективности профилактики осложнений после хирургического лечения рака молочной железы

Макишев Абай Кайргожинович – доктор медицинских наук, профессор, заведующий кафедрой онкологии НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Хакимова Шахноз Голибовна- доктор медицинских наук, доцент кафедры онкологии, детской онкологии и паллиативной помощи Ташкентского государственного медицинского университета. г.Ташкент, Узбекистан.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

18.

Нурписова Тоғжан Төлегенқызы

Ассоциация полиморфизма генов и молекулярных маркеров в риске развития первичной легочной гипертензии

Тайжанова Дана Жумагалиевна - д.м.н., профессор кафедры внутренних болезней», НАО «Карагандинский медицинский университет», г.Караганда, Республика Казахстан.

Абильдинова Гульшара Жусуповна - д.м.н., профессор, руководитель Лаборатории персонализированной геномной диагностики Больницы Медицинского центра Управления Делами Президента Республики Казахстан г. Астаны.

Мартынюк Тамилла Витальевна - д.м.н., профессор, главный научный сотрудник отдела легочной гипертензии и заболеваний сердца Институт клинической кардиологии им. А. Л. Мясникова Федеральное государственное бюджетное учреждение «Национальный Медицинский Исследовательский Центр Кардиологии им. акад. Е. И. Чазова» Минздрава РФ.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

19.

Куканова Асия Маратовна

Подавление KRAS мутации колоректального рака при помощи воздействия оксидативного стресса у больных после хирургического лечения

Макишев Абай Кайргожинович – доктор медицинских наук, профессор, заведующий кафедрой онкологии НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Дос Джурмаханбет Сарбасов – PhD, профессор Школы естественных, социальных и гуманитарных наук АОО «Назарбаев Университет», Вице-президент Национальной Академии наук Республики Казахстан, генеральный директор ЧУ «National Laboratory Astana», г. Астана, Казахстан.

Мурат Сапарбаев - PhD, директор по исследованиям в Национальном центре научных исследований, руководитель группы “DNA repair” в Университете Париж-Сакле Онкологического центра имени Гюстава Русси, Вильжювье, Франция.

НАО «Карагандинский медицинский университет»

20.

Айтбаева Ботагөз Маратқызы

Оптимизация коррекции пролапса тазовых органов

Искаков Серик Саятович – кандидат медицинских наук, (PhD). Заведующий кафедрой акушерства и гинекологии №2, НАО «Медицинский университет Астана», г. Астана, Республика Казахстан.

Catherine Ann Matthews – доктор медицинских наук, профессор, директор образовательной программы «Здоровье женских тазовых органов», Северная Каролина, США.

1. Краткий анализ диссертаций, рассмотренных советом в течение отчетного года, с указанием следующих разделов:

Темы диссертации затрагивают актуальные вопросы здравоохранения, в частности оценка молекулярно-клеточных изменений при хроническом

стрессе и на фоне фармакологической коррекции. Экспериментальное исследование, оценка биохимических параметров, цитокинового профиля и микробиома кишечника у пациентов с болезнью Альцгеймера, ассоциация медиаторов воспаления и молекулярных маркеров обмена железа у беременных женщин с предгестационным ожирением, влияние искусственной локальной гипотермии на динамику морфологических изменений и биохимических показателей крови в экспериментальной модели панкреонекроза, ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития сердечно-сосудистых событий, характеристика нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста, имеющих алиментарно-зависимые заболевания, многофакторное прогнозирование риска развития репродуктивных потерь у женщин, лечение инфицированных ран с применением альгинатных раневых покрытий с антибактериальными и регенеративными свойствами, применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава, антибиотикорезистентность возбудителей вторичной бактериальной инфекции у госпитализированных пациентов с лекарственно устойчивым туберкулезом, оценка положительного давления в конце выдоха для оптимизации искусственной вентиляции легких во время лапароскопических операций, биомаркеры повреждения кишечного барьера в прогнозировании течения мультиорганной дисфункции, исследование вероятности снижения количества сердечно-сосудистых событий у пациентов после острого инфаркта миокарда при диетическом ремоделировании кишечной микробиоты, влияние генотипов дерматофитов на течение микозов кожи, изучение кишечного микробиома и его иммунорегуляторной роли в старении человека, оценка эффективности профилактики осложнений после хирургического лечения рака молочной железы, ассоциация полиморфизма генов и молекулярных маркеров в риске развития первичной легочной гипертензии, подавление KRAS мутации колоректального рака при помощи воздействия оксидативного стресса у больных после хирургического лечения, оптимизация коррекции пролапса тазовых органов.

1. Диссертационная работа Епифанцевой Елены Валериевны «Оценка молекулярно-клеточных изменений при хроническом стрессе и на фоне фармакологической коррекции. Экспериментальное исследование» показывает, что в качестве наиболее актуальной модели для формирования стрессового расстройства у лабораторных животных рассматривается модель «Хронического непредсказуемого умеренного стресса» (ХНУС), связанная с длительным воздействием непредсказуемого стресса.

В настоящее время острым вопросом является характер и степень молекулярно-клеточных изменений при воздействии хронического стресса с формированием поведенческих расстройств и динамика их изменений на фоне фармакологической терапии, ввиду сложности достижения желаемого стабильного результата терапии и длительности остаточных явлений расстройств.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Епифанцевой Елены Валериевны «Оценка молекулярно-клеточных изменений при хроническом стрессе и на фоне фармакологической коррекции. Экспериментальное исследование» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

В изданиях, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки Республики Казахстан (3 статьи в «Медицина и экология», 1 статья в «Нейрохирургия и неврология Казахстана»), опубликовано 4 работы.

В изданиях, входящих в базу данных Scopus, опубликовано 4 публикации, в том числе 3 статьи (2 статьи в OAMJMS, E-ISSN:1857-9655 – 2020 год – 48 перцентиль, 1 статья в General Medicine ISSN:1311-1817 – 2020 год – 2 перцентиль и 1 тезис в Annals of Anatomy. Abstracts part I, 27th International Symposium on Morphological Sciences - ISMS 2021, ISSN:0940-9602, E-ISSN:1618-0402 – 2021 год – 76 перцентиль).

В материалах международных конференций опубликовано 2 статьи и 2 тезиса.

1 свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом №7372 от 30 декабря 2019 года.

2. Диссертационная работа Жолдасбековой Гульназ Мухтаровны «Оценка биохимических параметров, цитокинового профиля и микробиома кишечника у пациентов с болезнью Альцгеймера» получено достаточно данных о роли наследственных факторов в развитии БА не только при семейных, но и спорадических случаях заболевания. Однако для реализации генетической предрасположенности и запуска патологического процесса необходимо воздействие других внутренних и внешних факторов. Значимыми факторами риска развития БА рассматриваются старение, женский пол, низкий уровень образования, гипоксия мозга при хронической ишемии в связи с артериальной гипертензией, дислипидемией, сахарным диабетом, повторные черепно-мозговые травмы, инфаркт миокарда, гипотиреоз, депрессия, воздействие электромагнитных полей, загрязнение воздуха, низкий уровень витамина B12 и фолатов в сыворотке крови. Тем не менее, представления о значимости тех или иных факторов риска развития БА пересматриваются из года в год, и их дальнейшее изучение представляет весьма актуальную научно-медицинскую проблему. На доклинической стадии или стадии умеренных когнитивных нарушений воздействие на модифицируемые факторы риска могло бы потенциально отсрочить начало необратимой гибели нейронов, приводящей к когнитивному снижению. Очевидно, что изучение социально-

демографических и коморбидных факторов риска БА позволит разработать более эффективные стратегии первичной и вторичной профилактики этого заболевания. В этом контексте акцент делается на тщательном изучении взаимодействия биохимических, иммунных и социально-демографических факторов, чтобы полноценно понять механизмы развития этого нейродегенеративного расстройства, а также разработать более эффективные стратегии первичной и вторичной профилактики и инновационных подходов к управлению над болезнью. Представления о значимости конкретных факторов риска развития БА в различных этнических популяциях и географических регионах мира пересматриваются ежегодно, и их дальнейшее изучение по-прежнему остается весьма актуальной научной и медицинской проблемой.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Жолдасбековой Гульназ Мухтаровны «Оценка биохимических параметров, цитокинового профиля и микробиома кишечника у пациентов с болезнью Альцгеймера» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

- 1 статья в издании, имеющая 91 перцентиль (Q1) по CiteScore в базе Scopus и 1 статья в издании с 93 перцентилем по CiteScore в базе Scopus и 1 статья с 74 перцентилем по CiteScore в базе Scopus. Основные результаты исследования и положения диссертации доложены в выступлении на Республиканской конференции с международным участием «Менеджмент неврологических заболеваний, в том числе орфанных» (Астана, 2022 - 29-30 сентября).

3. Актуальность диссертационной работы Рүстембекқызы Жансаи «Ассоциация медиаторов воспаления и молекулярных маркеров обмена железа у беременных женщин с предгестационным ожирением» заключается в том, ожирение у беременной женщины влияет не только на её собственный обмен железа, но и на железообмен плода. Многочисленные исследования указывают на то, что у новорождённых, рождённых от матерей с ожирением, уровень ферритина в пуповинной крови ниже, и риск дефицита железа, а также задержки когнитивного и моторного развития - выше. Несмотря на повышение экспрессии рецепторов переноса железа (sTfR, rTfR1) в плаценте, воспалительный процесс и повышенный уровень гепсидина ограничивают передачу железа от матери к плоду, что способствует развитию железодефицита у новорождённых с потенциальными последствиями.

Ожирение также влияет на эффективность профилактики и лечения ЖДА у беременных. Повышенный уровень гепсидина снижает биодоступность препаратов железа, что требует пересмотра традиционных профилактических и терапевтических подходов. Ограничение чрезмерной

прибавки массы тела во время беременности и коррекция образа жизни (диета, физическая активность) способствуют снижению воспалительной активности, улучшению метаболизма железа и профилактике ЖДА.

С учётом вышеуказанных данных, изучение механизмов развития, диагностических критериев, эффективности профилактики и ранней терапии анемии, связанной с ожирением при беременности остается важной задачей, что обуславливает необходимость, проведения комплексных клинических и лабораторных исследований в данном направлении. Настоящая научная работа направлена на выявление особенностей распространения, патогенеза, диагностики и терапии ЖДА у беременных с ожирением. Полученные результаты исследования позволят улучшить диагностику, повысить эффективность профилактики и лечения ЖДА у беременных с ожирением.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Рүстембекқызы Жансаи «Ассоциация медиаторов воспаления и молекулярных маркеров обмена железа у беременных женщин с предгестационным ожирением» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

Основные положения и результаты диссертационного исследования представлены в 4 научных статьях, из которых 3 опубликованы в журналах, рекомендованных Комитетом по качеству в сфере науки и высшего образования РК и 1 - в журнале, индексируемом в базах данных Scopus и Clarivate Analytics.

Полученные свидетельства об авторском праве

1. Авторское свидетельство №53238 от 8 января 2025 года: «Прогностическое значение маркеров железообмена (гепсидин, эритропоэтин, ферритин) при анемии у беременных женщин с предгестационным ожирением».
2. Авторское свидетельство №53486 от 15 января 2025 года: «Прогностическое значение маркеров воспаления (интерлейкин-6, С-реактивный белок) при анемии у беременных женщин с предгестационным ожирением».
3. Авторское свидетельство №53626 от 20 января 2025 года: «Патогенетический алгоритм развития анемии на фоне хронического воспаления при высоком индексе массы тела».

4. Диссертационная работа Шаухат Дианы Муханбетовны «Показатели пуринового обмена и внеклеточных нуклеиновых кислот в оценке риска развития хронических заболеваний органов дыхания у шахтеров-угольщиков с подземным стажем до 10 лет» показывает, в настоящее время актуален поиск метаболических компонентов со значимым

прогностическим потенциалом в ранней диагностике хронических заболеваний органов дыхания, в том числе и для пылевых заболеваний легких. Пурины представляют собой группу молекул, используемых всеми клетками организма для многих важных биохимических процессов. О роли метаболизма пуринов известно, что они оказывают выраженное влияние на проницаемость клеточных мембран, свертываемость крови, секрецию простагландинов, принимают участие в окислительно-восстановительных реакциях и др.. В последнее время активно изучается роль внеклеточных пуринов при хронических заболеваниях легких, обнаружено как провоспалительное, так и защитное воздействие внеклеточного аденозина. В этой связи, представляется интересным исследование роли пуриновых метаболитов для риска развития хронических заболеваний органов дыхания у шахтеров-угольщиков в зависимости от сроков воздействия высокотоксичной пыли из антрацитового угля.

Формирование профессионально - обусловленной легочной патологии сопровождается дополнительной индукцией цитогенетических повреждений, что делает необходимым изучение роли внеклеточных видов ДНК, РНК и их предшественников.

До настоящего времени изучение метаболических изменений, происходящих в организме шахтеров-угольщиков, представляют интерес с точки зрения возможности проведения профилактических мероприятий, с использованием доступных, простых и достоверных методов, для предупреждения риска развития хронических заболеваний легких, что будет способствовать сохранению здоровья трудоспособного населения.

-связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Шаухат Дианы Муханбетовны «Показатели пуринового обмена и внеклеточных нуклеиновых кислот в оценке риска развития хронических заболеваний органов дыхания у шахтеров-угольщиков с подземным стажем до 10 лет» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По материалам диссертации опубликованы 4 статьи на русском, казахском и английском языках, в том числе 3 статьи – в изданиях, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования МНВО РК, 1 статья– в изданиях, имеющих ненулевой Impact Factor и входящих в базу данных Scopus: 1 публикация в международных изданиях, входящая в Q4 информационной базы данных Scopus (на момент публикации 42%), и 1 тезис в материалах научно-практической конференции с международным участием, получено 2 свидетельства о регистрации прав на объект авторского права. Работа прошла апробацию на международной

конференции, в 4-х республиканских конференциях с международным участием и на расширенном заседании кафедры внутренние болезни НАО КМУ

5. Диссертационная работа Абрамова Григория Александровича «Влияние искусственной локальной гипотермии на динамику морфологических изменений и биохимических показателей крови в экспериментальной модели панкреонекроза» локальная гипотермия, как направленный метод лечения ведет к прерыванию цепи патологического процесса и изменению клинко-анатомической картины заболевания, который может быть зарегистрирован морфологическими тестами или результатами лабораторных анализов. Данная работа посвящена изучению влияния ИЛГ на течение экспериментального панкреонекроза, путем проведения оценки динамики морфологической картины и изменения биохимических показателей крови. Отличается от ранее проведенных работ тем, что гипотермия накладывается по самостоятельно разработанному методу, интраоперационно сразу после введения аутожелчи в паренхиму железы (авторская модель панкреонекроза). Динамика течения экспериментального панкреонекроза под влиянием ИЛГ отслеживается в течении первых 2-х суток.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Абрамова Григория Александровича «Влияние искусственной локальной гипотермии на динамику морфологических изменений и биохимических показателей крови в экспериментальной модели панкреонекроза» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По теме диссертации опубликовано 8 научных работ, из них: 2 публикации в международных научных изданиях, входящих на дату публикации в информационную базу данных Scopus; 3 публикации в научных изданиях Казахстана, рекомендованных на момент публикации Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК; 3 свидетельства о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом;

6. Диссертационная работа Парахиной Виктории Федоровны «Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития кардиоваскулярных событий» показала что, существующие шкалы определения риска кардиоваскулярных событий, не отражают выявление ранней дисфункции эндотелия, нарушений углеводного обмена и не могут достоверно прогнозировать риск кардиоваскулярных заболеваний и катастроф, особенно на стадии

предиабета. Предлагаемые шкалы для расчета риска сердечно-сосудистых событий (ACC/AHA, ASCVD – американской диабетологической ассоциации), включают стаж заболевания по диабету, при этом как правило истинное начало СД 2 типа и дисфункцию эндотелия установить крайне тяжело. В связи с чем, продолжается поиск наиболее чувствительных, достоверных биомаркеров определяющих одновременно риск развития диабета и дисфункцию эндотелия. Одними из достоверных биомаркеров отражающими одновременно наличие дисфункции эндотелия и СД 2 типа являются маркеры дисфункции эндотелия Endocan, Fatty Acid Binding Protein 4 (FABP4), Plasminogen Activator Inhibitor -1 (PAI-1), обладающие высокой специфичностью 88%, и чувствительностью 80%. Роль данных биомаркеров достаточна изучена у пациентов с сердечно-сосудистыми заболеваниями, артериальной гипертензией [22-30], и мало изучена у пациентов с риском развития сахарного диабета 2 типа, предиабетом. Остается, до конца не ясным ассоциации данных маркеров с нарушением углеводного, липидного обмена, отражающих поражение сосудистого русла уже на стадии предиабета, определяя увеличение риска развития сердечно-сосудистых событий.

Научно-исследовательский интерес для планируемой докторской диссертации представляют вопросы изучения эндотелиальной дисфункции у пациентов с риском развития СД 2 типа и предиабетом, значимости участия маркеров эндотелиальной дисфункции в развитии сердечно-сосудистых событий у пациентов с предиабетом/риском СД 2 типа; разработка шкалы (формулы) позволяющая определить риск сердечно-сосудистых событий у пациентов с риском СД 2 типа и предиабетом.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Парахиной Виктории Федоровны «Ассоциация маркеров эндотелиальной дисфункции и нарушений углеводного обмена в риске развития сердечно-сосудистых событий» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По материалам диссертационной работы опубликованы 2 статьи в журнале индексируемом базой данной Scopus, 5 статей в изданиях, рекомендуемых ККСОН, 6 тезисов в материалах международных конференций.

7. Диссертационная работа Жаналиной Гульмиры Алиевны «Характеристика нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста, имеющих алиментарно-зависимые заболевания» показывает, что процесс старения является физиологической закономерностью, проходящей в течении всей жизнедеятельности организма человека. При

старении у человека появляется множество биологических и метаболических изменений как на патологическом, так и на функциональном уровнях. Одним из значимых факторов среды, оказывающий прямое воздействие на здоровье и продолжительность жизни пожилых людей, является рациональное и полноценное питание.

По мнению ряда исследователей, именно питание у лиц пожилого и старческого возраста выражается дисбалансом нутриентов в рационе, таких как белок, витамины и минеральные вещества, которые, в свою очередь, могут стать причиной возникновения алиментарно-зависимых заболеваний (сердечно-сосудистые, эндокринные, болезни крови и желудочно-кишечного тракта, онкологические и т.д.), в соответствии с МКБ-10 (Международная классификация болезней 10-го пересмотра). Кроме этого, нерациональное и неполноценное питание активизирует механизмы преждевременного старения, которые приводят впоследствии к инвалидности и смертности. Отсутствие унифицированных и адаптивных под различные особенности диетических рекомендаций для пациентов старшей возрастной группы не позволяет медицинским работникам в полной мере управлять процессом эффективного лечения пациентов данной возрастной группы.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Жаналиной Гульмиры Алиевны «Характеристика нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста, имеющих алиментарно-зависимые заболевания» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

- По результатам исследований опубликовано 4 работы, 2 тезиса, 2 свидетельства об авторском праве.

1) Zhanalina, G.; Plyassovskaya, S.; Mkhitaryan, X.; Molotov-Luchanskiy, V.; Hendrixson, V.; Bolatova, Z.; Aldanova, Z.; Kayupova, G. «The Assessment of the Nutritional Status among the Young-Old and Old-Old Population with Alimentary Dependent Diseases» *Medicina* 2024, 60, 923. <https://doi.org/10.3390/medicina60060923> JCR - Q1 (Medicine, General and Internal) / CiteScore - Q1 (General Medicine) 2.4 (2023); 5-Year Impact Factor: 2.7 (2023),

2) Ахметова С. В., Жаналина Г. А., Шинтаева Н. У., Алданова Ж. А. «Патогенез процессов старения» - *Медицина и Экология*, 2019, ККСОН,

3) Gulmira Zhanalina, Svetlana Akhmetova "Characteristics of the nutritional status of the elderly and senile age with alimentary-dependent diseases" J Clin Med Kaz 2020; 5(59):11-14 ККСОН DOI: 10.23950/1812-2892-JСМК-00772

4) Ахметова С.В., Жаналина Г.А., Молотов- Лучанский В.Б., Хендриксон В., «Анализ фактического питания пожилых людей, имеющих в анамнезе алиментарно-зависимые заболевания (АГ, ожирение, сахарный диабет 2-го типа)»- Фундаментальные и прикладные аспекты нутрициологии и диетологии / Под общ. ред. академика РАН В.А. Тутельяна. - Москва: «Издательство «Медицинское информационное агентство», 2023. - 504 с.: ил. ISBN 978-5-9986-0518-5

5) Жаналина Г.А., Ахметова С.В. «Характерные параметры нутриционного статуса лиц пожилого и старческого возраста с алиментарно-зависимыми заболеваниями (артериальная гипертензия, ожирение, сахарный диабет 2 типа)»- Факторы риска, популяционное (индивидуальное) здоровье в гигиенической донозологической диагностике / Материалы 15-й Евразийской научной конференции «Донозология–2020» / Под общей редакцией доктора медицинских наук, профессора Захарченко М. П. - Санкт-Петербург, 2020. - 563 с.

6) Жаналина Г.А., Плясовская С.В., Молотов-Лучанский В.Б. «Оценка нутритивного статуса лиц пожилого и старческого возраста с алиментарно-зависимыми заболеваниями»- -Медицина и Экология, 2025, №1(114) ККСОН DOI 10.59598/ME-2305-6053-2025-114-1-97-104

8. Диссертационная работа Зубкова Дмитрия Владимировича «Многофакторное прогнозирование риска развития репродуктивных потерь у женщин» показала что, по результатам исследования определено, что в среднем более 30% обращений в лечебные учреждения Карагандинской области беременных в первом триместре связаны с неразвивающейся беременностью и в целом отмечается ежегодный прирост динамики до 6,7% [2]. Системное или локальное воспаление играет важную роль для нормальной имплантации эмбриона и развития полноценной беременности. Гомеостатический баланс между маркерами прокоагуляции (ингибитор активации пламиногена (РАI 1), антикоагуляции (тромбомодулин) и микрососудистого воспаления (интерлейкин-6) важен для развития нормальной беременности. Нарушение баланса прокоагулянтной, антикоагулянтной, провоспалительной активности на этапе инвазии трофобласта и имплантации может быть причиной неполноценной нидации плодного яйца в эндометрий и предопределить в последующем развитие акушерских осложнений [3]. Недостаточная инвазия трофобласта играет важную роль в патогенезе повторной потери беременности из-за повышенного присутствия микротромбов в сосудах децидуальной ткани [4]. Женщины репродуктивного возраста с преждевременными родами в анамнезе подвергаются повышенному риску осложнений во время последующих беременностей по сравнению с населением в целом [5]. В настоящее время показатели маркеров коагуляции (ПТИ, ПВ, АЧТВ,

фибриноген, показатель тромбоцитов) все чаще подвергаются сомнительным суждениям в оценке репродуктивного здоровья, как беременной женщины, так и супружеской пары на прегравидарном этапе. Данный факт обосновал начало поиска и интерпретации новейших показателей состояния системы коагуляции, а так же местного воспаления (тромбомодулин, активатор плазминогена и интерлейкина -6) в прегравидарном периоде [6]. В настоящее время является обоснованной необходимость пересмотра и актуализация имеющихся скрининговых маркеров прогнозирования репродуктивных потерь. Так, рутинный анализ коагулограммы, не имеющих прогностического значения трансформировать в пользу новейших маркеров: тромбомодулина (ТМ), тканевого активатора плазминогена (ПАИ-1), интерлейкина -6 (ИЛ-6) с учетом их высокой значимости в определении коагуляционного потенциала женщин в репродуктивном возрасте, как достоверных маркеров диагностики и прогнозирования риска развития тромбоза с высокой чувствительностью. Данный подход значительно улучшит процесс выявления лиц, предрасположенных к нарушению коагуляции, и существенно снизит спонтанные репродуктивные потери.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Зубкова Дмитрия Владимировича «Многофакторное прогнозирование риска развития репродуктивных потерь у женщин» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По результатам диссертации опубликовано 10 работ, в том числе 1 – в журнале с импакт-фактором Scopus (29 перцентиль), Web of Science (Q3), 4 – в журналах, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере науки и высшего образования МОН РК, 2 тезиса в сборнике международных научных конференций. Получено 3 свидетельства о регистрации прав на объект авторского права.

1. Авторское свидетельство № 53075 от 27 декабря 2024 года «Математическая модель логрессии для прогнозирования риска репродуктивных потерь на прегравидарном этапе».

2. Авторское свидетельство № 53690 от 21 января 2025 года «Скрининг прогнозирования риска репродуктивных потерь».

3. Авторское свидетельство № 55077 от 24 февраля 2025 года «Референсные значения тромбомодулина и интерлейкина 6 в прогнозировании риска репродуктивных потерь на прегравидарном этапе у женщин».

9. Диссертационная работа Атепилевой Алии Мухтаровны «Лечение инфицированных ран с применением альгинатных раневых покрытий с

антибактериальными и регенеративными свойствами» показала что, проблема антибиотикорезистентности и длительного заживления инфицированных ран остается одной из ключевых задач современной медицины. Несмотря на разнообразие раневых покрытий, представленных на рынке, многие из них не обеспечивают одновременное антибактериальное действие и стимуляцию регенерации тканей. Это особенно актуально для пациентов с хроническими заболеваниями, у которых процесс заживления замедлен.

Модифицированные альгинатные покрытия, содержащие антибактериальные компоненты и факторы роста, представляют собой перспективное направление для решения данной проблемы. Такие покрытия способны сочетать противомикробное действие и поддержку регенерации, что делает их многообещающим инструментом в лечении инфицированных ран.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Атепилевой Алии Мухтаровны «Лечение инфицированных ран с применением альгинатных раневых покрытий с антибактериальными и регенеративными свойствами» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По материалам диссертации опубликовано 5 научных работ, из них:

– 1 публикация в международных научных изданиях, входящих на момент публикации статей в информационную базу Scopus процентиль 74.

– 4 в научных изданиях, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МНВО РК.

10. Диссертационная работа Крикливого Александра Александровича «Применение метода двойного цементирования при ревизионном

эндопротезировании коленного сустава» показала что, на сегодняшний день методом выбора для замещения костных дефектов типа 2А, 2В и 3 по AORI являются модульные металлические аугменты. Несмотря на то, что существует множество способов замещения костных дефектов различных размеров, данные методы имеют определенные недостатки. Костный цемент применим только для замещения дефектов типа 2А по AORI, модульные металлические аугменты могут приводить к остеолиту и расшатыванию компонентов эндопротеза, а титановые конусы и втулки могут приводить к трудностям при экстракции компонентов, переломам костей.

Также не все модели 3 модульных металлических аугментов, титановых конусов и втулок зарегистрированы в Республике Казахстан и являются дорогостоящими изделиями [6-20]. На основании всего вышеперечисленного можно утверждать, что имеющиеся методы замещения костных дефектов не всегда применимы при ревизионном эндопротезировании, особенно на фоне перипротезной инфекции или при высоком риске развития инфекции. Применение новых подходов к ревизионному эндопротезированию требует разработки и внедрения в современную медицину новых способов замещения костных дефектов. Вышеприведенные данные подтверждают актуальность и необходимость дальнейших исследований в данном направлении.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Крикливого Александра Александровича «Применение метода двойного цементирования при ревизионном эндопротезировании коленного сустава» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По материалам диссертации опубликовано 15 научных работ, из них: 3 в научных изданиях, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК:

1. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Rimashevskiy D., Dolgov A., Abilov R., Moroshan A., Atepilevs A., Krikliiviy A. Replacement of bone defects of the femur and tibia by the double cementing method in the treatment of periprosthetic infection of the knee joint using a dynamic cement spacer. Astana Medical Journal, 2025, 125 (3) <https://doi.org/10.54500/2790-1203-2025-3-125-amj004>

2. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Rimashevskiy D., Abilov R., Moroshan A., Krikliiviy A. Comparative Evaluation of the Use of the Double Cementation Method and Modular Metal Augments for the Replacement of Bone Defects in Revision Knee Arthroplasty. J CLIN MED KAZ. 2024;21(3):43-8. <https://doi.org/10.23950/jcmk/14682>

3. Alexandr Krikliiviy, Serik Balgazarov, Alexey Belokobylov, Zhanatai Ramazanov, Alexey Dolgov, Denis Rimashevskiy, Amanzhol Balgazarov, Ruslan Abilov, Artyom Moroshan. Replacement of Defects of the Femur and Tibia in Revision Knee Arthroplasty Using Non-Biodegradable Materials. Traumatology and Orthopaedics of Kazakhstan, Volume 70. Number 4 (2023) <https://doi.org/10.52889/1684-9280-2023-4-70-36-46>

1 публикация в международном научном издании, входящей в информационную базу Scopus:

1. Balgazarov S., Belokobylov A., Batpen A., Ramazanov Z., Dolgov A., Rimashevskiy D., Kriklivyy A. The First Stage of Knee Revision Arthroplasty in Periprosthetic Infection with Replacement of a Large Defect Double Cementing Method: A Case Report. *Int Med Case Rep J.* 2023 Sep 6;16:513-520. <https://doi.org/10.2147/IMCRJ.S420109>

2 патента выданных Национальным институтом интеллектуальной собственности РК:

1. Патент на изобретение №36510, 22.12.2023. Бәтпен А. Н., Балгазаров С.С., Белокобылов А.А., Рамазанов Ж.К., Римашевский Д.В., Серикбаев В.Д., Абилов Р.С., Долгов А.А., Морошан А.В., Балгазаров А.С., Крикливый А.А., Курмангалиев Е.-Д.Т., Аубакиров М.Г., Али А.Е., Устазов К.А., Альжанов Е.А.. Способ ревизионного эндопротезирования коленного сустава методом двойного цементирования 7

2. Патент на полезную модель №8705, 15.12.2023. Бәтпен А. Н., Балгазаров С.С., Белокобылов А.А., Рамазанов Ж.К., Римашевский Д.В., Серикбаев В.Д., Абилов Р.С., Долгов А.А., Морошан А.В., Балгазаров А.С., Крикливый А.А., Курмангалиев Е.-Д.Т., Аубакиров М.Г., Али А.Е., Устазов К.А., Альжанов Е.А. Эндопротез коленного сустава.

8 в сборниках международных и зарубежных конференций, 1 методические рекомендации.

11. Диссертационная работа Нуртазиной Жанары Богдатовны «Антибиотикорезистентность возбудителей вторичной бактериальной инфекции у госпитализированных пациентов с лекарственно устойчивым туберкулезом» показала что, сочетание туберкулеза с неспецифическими заболеваниями легких значительно усложняет течение туберкулезного процесса, отмечается многосимптомность, преобладание альтеративных и экссудативных изменений. При сочетанном процессе наблюдаются худшие результаты лечения туберкулеза легких, отмечается снижение процента закрытия полостей и абациллирования мокроты, удлиняются сроки выздоровления.

В 10,2% причиной смерти больных с активным туберкулезом являются неспецифические заболевания органов дыхания .

Своевременная диагностика вторичной инфекции нижних дыхательных путей (НДП) у больных туберкулезом легких и адекватное лечение - вопрос, требующий внимания современной фтизиатрии.

Бактериологический анализ мокроты, бронхиального секрета на обнаружение условно - патогенных микроорганизмов, отличных от *M. tuberculosis*, в рутинной фтизиатрической практике выполняется не чаще чем в 10% случаев, в основном у тяжёлых пациентов.

В связи с этим необходимо провести исследование, направленное на изучение этиологической структуры, чувствительности к антибактериальным

препаратам возбудителей неспецифической флоры у больных с лекарственно устойчивым туберкулезом.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Нуртазиной Жанары Богдатовны «Антибиотикорезистентность возбудителей вторичной бактериальной инфекции у госпитализированных пациентов с лекарственно устойчивым туберкулезом» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По материалам диссертации опубликовано 3 статьи – в изданиях, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования МНВО РК; 2 статьи, входящих в базу данных Scopus: публикации в международных изданиях, входящих в информационную базу данных Scopus (на момент публикации 54% и 60%), 3 тезиса на русском, казахском и английском языках, в том числе 1 тезис – в изданиях, имеющих ненулевой Impact Factor. Работа прошла апробацию на расширенном заседании Института наук о жизни НАО МУК.

1 свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом.

12. Диссертационная работа Есенбаевой Гүлфайрус Әбдімажитқызы «Оценка положительного давления в конце выдоха для оптимизации искусственной вентиляции легких во время лапароскопических операций» показала что, одним из способов профилактики этих нарушений является применение положительного давления в конце выдоха (ПДКВ). Однако чрезмерное повышение ПДКВ может привести к перерастяжению альвеол с развитием волюмотравмы и гемодинамической нестабильности. Следовательно, актуальной задачей является выбор оптимального уровня ПДКВ, достаточного для минимизации ателектазов, улучшения механики дыхания и поддержания адекватной оксигенации.

Данные о влиянии ПДКВ на оксигенацию, дыхательную механику и гемодинамическую стабильность существенно различаются. Таким образом, оптимальный уровень ПДКВ при лапароскопических операциях у пациентов без повреждений легких остается предметом дискуссий.

Учитывая неоднозначность существующих данных, в последние годы активно развивается концепция персонализированного подбора интраоперационного ПДКВ. Это подчеркивает необходимость проведения дальнейших исследований для определения эффективного и безопасного уровня ПДКВ во время лапароскопических вмешательств.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или)

государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Есенбаевой Гүлфайрус Әбдімажитқызы «Оценка положительного давления в конце выдоха для оптимизации искусственной вентиляции легких во время лапароскопических операций» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан» Денсаулық" на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По теме диссертации опубликовано 5 научных работ, включая 2 систематических обзора и мета-анализа в международных изданиях, индексируемых в Clarivate Analytics и Scopus; 2 статьи в журналах, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования Республики Казахстан; 1 свидетельство о государственной регистрации прав на объект авторского права.

13. Диссертационная работа Асамидановой Софики Гиевны «Биомаркеры повреждения кишечного барьера в прогнозировании течения мультиорганной дисфункции» показала что, основными методами диагностики МОД являются: Шкала SOFA (Sequential Organ Failure Assessment) — основана на оценке функций шести органов: дыхательной, сердечно-сосудистой, печеночной, почечной, нервной системы и гемостаза; шкала mNUTRIC (modified Nutrition Risk in the Critically Ill) — оценивает риск недостаточности питания у пациентов в критическом состоянии; шкала APACHE II (Acute Physiology and Chronic Health Evaluation) — предназначена для оценки тяжести состояния пациента и предсказания его исхода. Она включает 12 физиологических параметров, таких как температура, артериальное давление, уровень кислорода, а также учитывает хронические заболевания; детекция бактериальной транслокации - процесса, при котором бактерии из кишечника проникают в кровоток и другие органы, что может способствовать развитию МОД [Error! Reference source not found.]. Для диагностики бактериальной транслокации используются различные биомаркеры: IFAB (Intestinal Fatty Acid Binding Protein) — белок, который указывает на повреждение кишечного эпителия и повышение его проницаемости. В ряде исследований показано, что повышение концентрации I-FABP в сыворотке крови или моче ассоциировано с нарушением кишечной проницаемости и может быть маркером ранней диагностики воспалительных заболеваний кишечника: CD-14 -является рецептором, который «распознает» сигнал о наличии инфицирующих бактерий, включает систему неспецифического иммунитета и связанный с нею воспалительный процесс: Zonulin — белок, который регулирует проницаемость кишечной стенки. Высокий уровень Zonulin может свидетельствовать о повреждении кишечного барьера, что является одним из механизмов бактериальной транслокации: LBP (Lipopolysaccharide Binding Protein) — белок, связывающий липополисахариды, компоненты клеточной

стенки бактерий. Повышенные уровни LBP могут свидетельствовать о системной реакции на бактериальную инфекцию и транслокацию: Reg (Regenerating gene protein) является белком, который активно участвует в восстановлении эпителиальных клеток кишечника после повреждения. На основании анализа статей и обзоров в базах данных публикаций Pubmed, Scopus, Web of Science можно утверждать, что значимость биомаркеров повреждения кишечного барьера (I-FAB, Zonulin, LBP, CD-14, Reg) в прогнозировании летальности пациента с МОД ранее не рассматривалось.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Асамидановой Софико Гиевны «Биомаркеры повреждения кишечного барьера в прогнозировании течения мультиорганной дисфункции» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан» Денсаулық" на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По теме диссертации опубликовано 12 научных работ, из них: 1 статья в научном издании, рекомендованном Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан; 3 публикации в международных научных изданиях, входящих в информационные базы данных Scopus с процентилем выше 35; 1 монография; 5 тезисов в материалах международных и республиканских конференций; 2 свидетельства о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом.

14. Диссертационная работа Жашкеева Азамата Кенжиновича «Исследование вероятности снижения количества сердечно-сосудистых событий у пациентов после острого инфаркта миокарда при диетическом ремоделировании кишечной микробиоты» показала что, роль ТМАО не однозначна. Schiattarella et al. отметили, что его уровень зависит от диеты: вегетарианцы имеют ТМАО ниже на 50% из-за меньшего потребления L-карнитина. Генетические полиморфизмы FMO3 повышают ТМАО на 20–30%, влияя на межиндивидуальные различия. Экологические факторы, такие как загрязнение воздуха (PM2.5), увеличивают ТМАО на 10% за счет изменения микробиоты. Эксперименты с ингибиторами ТМА-лиазы (например, 3,3-диметил-1-бутанол) показали снижение ТМАО и улучшение функции сердца после инфаркта у мышей. Исторически ТМАО изучался как метаболит, вызывающий рыбный запах (1960-е), но его роль в ССЗ стала известна недавно. Метаболомные исследования выявили корреляцию ТМАО с липидными маркерами ($r = 0.3$), подчеркивая его системное влияние. Эти данные подтверждают потенциал ТМАО как биомаркера и терапевтической мишени. Накоплены экспериментальные и клинические данные, подтверждающие, что целенаправленное изменение рациона питания

способно модулировать микробиоту и снижать плазменную концентрацию ТМАО. В этом контексте особый интерес представляют растительные полифенолы, такие как ресвератрол, куркумин и полифенолы винограда, которые рассматриваются в качестве перспективных агентов для коррекции дисбиоза и снижения уровня ТМАО. В Республике Казахстан был разработан оригинальный концентрат полифенолов винограда "Кайнар", однако его специфическое влияние на уровень ТМАО, активность NETs, состояние окислительного стресса и, как следствие, на риск атеротромбоза и сердечно-сосудистых событий у пациентов после ОИМ до настоящего времени не было изучено. Это определяет высокую актуальность настоящего исследования, направленного на изучение потенциала диетического ремоделирования кишечной микробиоты с использованием данного концентрата для снижения риска сердечно-сосудистых осложнений у пациентов, перенесших острый инфаркт миокарда.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Жашкеева Азамата Кенжиновича «Исследование вероятности снижения количества сердечно-сосудистых событий у пациентов после острого инфаркта миокарда при диетическом ремоделировании кишечной микробиоты» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

– 3 в журналах, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования МНВО Республики Казахстан;

– 2 в журналах, индексируемых в базе данных Scopus;

– 1 тезис, опубликованный в материалах международных конференций;

– 2 свидетельства о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом.

15. Диссертационная работа Аймолдиной Алмы Аманжоловны «Влияние генотипов дерматофитов на течение микозов кожи» показала что, глобальной проблемой общественного здравоохранения становятся резистентные к лечению дерматофитии, вызванные *Trichophyton rubrum* или *Trichophyton mentagrophytes*. Это явление приобрело особенное распространение в эндемичных районах, таких как Индия (P. Nenoff и др., 2019). В Европе и других развитых странах также было зарегистрировано несколько случаев (К.М.Т. Astvad и др., 2022; P. Nenoff и др., 2020). По имеющимся данным, резистентность возбудителей грибковой инфекции кожи к противогрибковым препаратам в большинстве случаев имеет генетическую основу и является одной из причин неэффективности противогрибковой терапии дерматомикозов (R. Sacheli, Narag S., 2020). Также имеются данные о появлении новых возбудителей и атипичных форм дерматофитий, отмечается рост числа случаев дерматомикозов, резистентных к лечению (А. Ю. Сергеев и др., 2021; Salehi Z. и др., 2021).

В Казахстане видовой спектр возбудителей дерматофитий изучался в 2008 году Е.А. Сундеевой и в 2010 году А.Т. Карибаевой, однако учеными не проводился анализ чувствительности различных видов дерматофитов к антимикотическим препаратам.

Таким образом, учитывая рост числа случаев дерматомикозов и высокую частоту рецидивирующих и устойчивых форм дерматофитной инфекции, возникает необходимость изучения влияния генотипов возбудителей на течение дерматофитий.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Аймолдиной Алмы Аманжоловны «Влияние генотипов дерматофитов на течение микозов кожи» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По теме диссертации опубликовано 4 научные работы, из них: 1 статья в издании, индексируемом в информационных базах Scopus и Web of Science; 2 публикации в периодических изданиях Казахстана, рекомендуемых Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан для публикации основных результатов научной деятельности (список 2), 1 тезис в материалах Международной научно-практической конференции. По результатам исследования получено 3 авторских свидетельства, имеется 3 акта внедрения в практическое здравоохранение.

16. Диссертационная работа Ганжула Юлии Леонидовны «Изучение кишечного микробиома и его иммунорегуляторной роли в старении человека» показала что, около 80% всех клеток иммунной системы

организма располагаются в слизистой оболочке кишечника, при этом около 25% этой оболочки составляют иммунологически активные ткани и клетки. Слизистая оболочка кишечника, представляет собой важный компонент макроорганизма, составляющий основу его иммунной системы. Кишечник можно рассматривать как крупнейший иммунный орган человека, где микробиота играет решающую роль в формировании как местного иммунитета, так и системного иммунитета [Congmin Xu et.al., 2019].

В процессе старения значительное влияние оказывает изменение кишечного микробиома, которое подвержено воздействию питания, генетики и образа жизни пожилых людей. В этом контексте исследование кишечного микробиома у долгожителей может способствовать пониманию того, как с увеличением продолжительности жизни кишечная микрофлора адаптируется к изменениям и поддерживает иммунологический гомеостаз организма. Это также способствует качественному старению и повышает выживаемость организма. Поэтому крайне важно определить структуру кишечного микробиома, играющего ключевую роль в процессе долголетия. Интерес вызывают потенциальные изменения в составе микробиоты и взаимодействие микробиоты с питанием в контексте старения. Важно понимать взаимосвязь между кишечной микробиотой, питанием и процессами старения.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Ганжула Юлии Леонидовны «Изучение кишечного микробиома и его иммунорегуляторной роли в старении человека» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По теме диссертационного исследования опубликовано 8 научных трудов, среди которых 1 публикация в журнале, индексируемом базой данных Scopus (Q2), в том числе 3 публикации в изданиях, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере науки и высшего образования Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан, 4 тезиса в сборниках международных конференций. Получено два свидетельства о государственной регистрации прав на объект авторского права РК, 5 актов внедрения в деятельность организаций практического здравоохранения, выпущено учебное пособие.

17. Диссертационная работа Джантемировой Назгуль Маратовны «Оценка эффективности профилактики осложнений после хирургического лечения рака молочной железы» показала что, эффективная профилактика ПМЭС требует пред- и интраоперационного подхода. На данный момент, ни один из медикаментозных методов не внесен

официально для использования на большой выборке, согласно последним клиническим рекомендациям. Методы и техника оперативного вмешательства, включая используемые инструменты, а также положение пациента и способы тракции и диссекции тканей являются фундаментальными методами профилактики ПМЭС на оперативном уровне. Психологическая поддержка не менее важна для устранения тревожности, депрессии и других эмоциональных проблем, связанных с ПМЭС. В тяжёлых случаях может потребоваться хирургическое вмешательство для лечения лимфедемы или устранения рубцовых осложнений.

Учитывая высокую распространённость и значительное влияние ПМЭС на качество жизни выживших, данный синдром представляет собой критическую область для исследований и клинической работы. Повышение уровня знаний о его эпидемиологии, факторах риска и эффективных методах лечения необходимо для улучшения исходов для пациентов и обеспечения более высокого качества жизни после лечения. Настоящая диссертация направлена на решение этих задач и внесение вклада в растущий массив знаний о ПМЭС.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Джантемировой Назгуль Маратовны «Оценка эффективности профилактики осложнений после хирургического лечения рака молочной железы» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

30 научных трудов, по результатам диссертационного исследования было опубликовано 7 работ, из них 3 статьи в периодических изданиях, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Республики Казахстан («Central Asian Journal of Medical Hypotheses and Ethics», «Онкология и радиология Казахстана», «Вестник хирургии Казахстана»), 1 статья в международном рецензируемом журнале, индексируемом в базе данных Scopus (Q2), 2 публикации в материалах международных конференций (Таджикистан, Казахстан), 1 авторское свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом (№47386 от 12.06.2024 г.).

18. Диссертационная работа Нурписовой Тогжан Толегенкызы «Ассоциация полиморфизма генов и молекулярных маркеров в риске развития первичной легочной гипертензии» показала что, ИЛАГ коррелирует со следующими генетическими мутациями: рецептор костного морфогенетического белка типа 2 (BMP2), матери против декапентаплегии, гомолог 1 и 9

(SMAD 1 и 9), член подсемейства калиевых каналов K 3 (KCNK3) и кавеолин 1 (CAV1). Генетическая восприимчивость (мутация VMRP2 и другие генетические факторы) приводит к дисфункции эндотелия, что в свою очередь обуславливает изменение синтеза эндотелиальных вазоактивных веществ, которые влияют на многие внутриклеточные пути [7]. Основными внутриклеточными путями являются оксид азота, эндотелин и простациклиновый путь, что приводит к изменениям в сосудистой системе при ЛАГ. Хотя в развитии ИЛАГ присутствует генетическая основа, существуют факторы молекулярного механизма, которые, вероятно, способствуют патогенезу. Первичное поражение легочных артерий при ИЛАГ, вероятно, является комбинацией генетической предрасположенности с влиянием биомаркеров, которые приводят к каскаду событий, вызывая в итоге ремоделирование стенки сосуда [8]. Несмотря на множество биомаркеров, специфический маркер ИЛАГ до настоящего времени не найден. Биомаркеры, которые специфически указывают на патофизиологию, тяжесть заболевания и ответ на лечение, были бы идеальными инструментами в диагностике ИЛАГ, оценке ее прогрессирования и эффективности терапии.

Своевременная диагностика, включающая инструментальный, генетический и молекулярный скрининг, позволит назначить раннюю медикаментозную терапию, осуществлять прогнозирование, предотвращать прогрессирование заболевания, осуществлять вторичную профилактику ЛАГ и определение пациентов в группы риска. При этом диагностически важной является оценка особенностей ассоциации генетического полиморфизма и специфики молекулярных маркеров в зависимости от этнической принадлежности. Указанные проблемы обуславливают необходимость продолжения исследований комплексных инструментальных, генетических и молекулярных механизмов, приводящих к развитию ИЛАГ со сложной этиологией и патогенезом. Подобные направления научного поиска по-прежнему остаются весьма актуальной научной и медицинской проблемой.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Нурписовой Тогжан Толегенкызы «Ассоциация полиморфизма генов и молекулярных маркеров в риске развития первичной легочной гипертензии» выполнена в рамках государственной программы

развития здравоохранения Республики Казахстан» Денсаулық" на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

Опубликовано 11 научных работ, включая 4 статьи и 7 тезисов. Из них 1 работа в журнале, индексируемом в международных базах данных Scopus и Web of Science: *Diagnostics*, 2024, 14,2687, Scopus 62%, CiteScore 3,0, Web of Science Q2. 3 статьи опубликованы в журналах, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МНВО Республики Казахстан. В сборниках международных и отечественных конгрессов и конференций опубликованы 7 тезисов.

19. Диссертационная работа Кукановой Асии Маратовны «Подавление KRAS мутации колоректального рака при помощи воздействия оксидативного стресса у больных после хирургического лечения» показала что, определение статуса мутаций в генах KRAS и NRAS является необходимым требованием в лечении пациентов с КРР. Пациенты с определенными мутациями в генах KRAS и NRAS являются резистентными к терапии анти-EGFR-препаратами и имеют медиану выживаемости ниже, чем при WT (wild type) генотипах, что говорит о негативном прогнозе в случае наличия мутаций. Наличие мутантного аллеля в одном из этих генов говорит о неблагоприятных прогнозах для пациента и нечувствительности к анти-EGFR-терапии. В настоящий момент не существует официально зарегистрированного препарата, ингибирующего ГТФазы Ras (Бровкина О.И., Никитин А.Г. М, 2020г.). В ходе экспериментальных исследований было отмечено, что культивируемые клетки КРР человека, содержащие мутации KRAS или BRAF, избирательно погибают при воздействии высоких уровней витамина С. Этот эффект обусловлен повышенным поглощением окисленной формы витамина С, дегидроаскорбата (ДГА), через транспортер глюкозы GLUT1. Повышенное поглощение ДГА вызывает окислительный стресс, поскольку внутриклеточная ДГК снижается до витамина С, истощая глутатион. Таким образом, активные формы кислорода накапливаются и инактивируют глицеральдегид 3-фосфатдегидрогеназу (GAPDH). Ингибирование GAPDH в высокогликолитических клетках-мутантах KRAS или BRAF приводит к энергетическому кризису и гибели клеток, которые не наблюдаются в клетках дикого типа KRAS и BRAF (Jihye Yun, и соавтр., 2015г.).

Данные этих исследований позволяют обосновать дальнейшее изучение влияния высоких доз ДГА на KRAS-мутантные клетки КРР с целью улучшения терапевтического ответа.

- **связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в**

соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Кукановой Асии Маратовны «Подавление KRAS мутации колоректального рака при помощи воздействия оксидативного стресса у больных после хирургического лечения» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

По результатам диссертационного исследования были опубликованы 10 работ, из них 3 в периодическом издании, рекомендуемые Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан, 2 статьи в рецензируемых международных журналах, индексированных в международных базах данных (Scopus), 3 публикации в материалах международных и республиканских конференций (Казахстан, Россия, Таджикистан).

Получено 2 свидетельства о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемых авторским правом (Приложение А,Б), 3 акта внедрения в «Многопрофильный медицинский центр» акимата г. Астана (Приложение В,Г,Д), и 1 акт внедрения в учебный процесс по дисциплине «Онкология» и «Онкология в стационаре» НАО «Медицинский университет Астана» (Приложение Е).

20. Диссертационная работа Айтбаевой Ботагөз Маратқызы «Оптимизация коррекции пролапса тазовых органов» показала что, в Республике Казахстан эта проблема приобретает особую остроту. Помимо общемировых вызовов, актуальность усугубляется специфическими факторами, такими как высокий паритет родов и значительная территориальная разобщенность, которые ограничивают доступ к специализированной урогинекологической помощи, особенно в сельских регионах [Korkan et al., 2020; Laktionova et al., 2022]. Ключевым барьером, однако, является практическое отсутствие в РК стандартизированных и культурно адаптированных методов оценки субъективного статуса пациенток [Iskakov et al., 2022]. Валидированные международные опросники (P-QoL, FSFI) до настоящего времени не применялись для казахоязычного населения, составляющего более 69% женщин [Agency for Strategic planning and reforms of the Republic of Kazakhstan Bureau of National statistics]. Данный методологический пробел влечет за собой значимые клинические последствия. Он существенно затрудняет не только объективную оценку исходов и эффективности различных методов лечения, но и препятствует разработке персонализированного подхода к выбору лечебной тактики. Отсутствие инструментов, фиксирующих анатомические, функциональные и субъективные особенности, ограничивает возможности создания адекватной прогностической модели риска рецидива ПТО.

- связь темы диссертации с направлениями развития науки и (или) государственными программами, формируемыми Высшей научно-технической комиссией при Правительстве Республики Казахстан в

соответствии с пунктом 3 статьи 18 Закона "О науке":

Диссертационная работа Айтбаевой Ботагөз Маратқызы «Оптимизация коррекции пролапса тазовых органов» выполнена в рамках государственной программы развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2020-2025 годы.

- анализ уровня внедрения результатов диссертаций в практическую деятельность:

Основные положения и результаты исследования отражены в 5 научных работах, в том числе 2 публикации в изданиях, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан, 1 обзорная статья в международном рецензируемом журнале, 2 публикации в рецензируемых изданиях, имеющих в базе данных Scopus показатель процентиля по CiteScore не менее 35-ти. По результатам исследования получено 2 авторских свидетельства, имеется 1 акт внедрения в практическое здравоохранение:

1. «Laparoscopic promontofixation in apical forms of pelvic organ prolapse: anatomic, functional and patient-reported quality of life outcomes». Наука и здравоохранение. 2022, 6(24), С. 26-31. DOI: 10.34689/SH.2022.24.6.004

2. «Development and validation of the Kazakh version of the «Prolapse quality of life» (P-QoL) questionnaire». Вестник хирургии Казахстана. 2023, 1(74). DOI: 10.35805/BSK2023I010

3. «Mini-review: Modern concept of Pelvic Organ Prolapse». Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. 2022, 10(F). P. 201-207. DOI: 10.3889/oamjms.2022.8804

4. «Effects of unilateral apical sling and laparoscopic sacrocolpopexy on the outcome in women with apical prolapse: randomised trial». Ginekologia Polska 2023, 7(94). P.559–564. DOI: 10.5603/GP.a 2023.0002

5. «Transcultural adaptation and psychometric validation of the Female Sexual Function Index (FSFI) questionnaire in the Kazakh population». Electronic Journal of General Medicine. 2023, 20(6): em540. DOI:10.29333/ejgm/13591

6. Свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом. № 25241 от «19» апреля 2022 года «Анкета оценки качества жизни женщин с симптомным пролапсом тазовых органов». РГП «Национальный институт интеллектуальной собственности МЮ РК».

7. Свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые авторским правом. № 32181 от «01» февраля 2023 года «Әйелдердегі жыныстық қызметті бағалау шкаласы (KZ-FSFI)». РГП «Национальный институт интеллектуальной собственности МЮ РК».

5. Анализ работы официальных рецензентов (на примере наиболее некачественных отзывов).

На заседаниях диссертационного совета НАО «КМУ» были рассмотрены и утверждены рецензенты по защищаемым диссертационным работам. Рецензентами назначены ведущие ученые учебных и научных

организаций, ученые степени, звания и публикации по соответствующим специальностям.

На основе изучения диссертации и опубликованных работ рецензент представил диссертационному совету письменные мнения, оценивающие актуальность выбранной темы, степень обоснованности сформулированных в диссертации научных положений, выводов и рекомендаций, их новизну, заключение о возможности присуждения степени доктора философии по соответствующей специальности.

Все мнения официальных рецензентов докторантов были представлены в установленные сроки.

Диссертационный совет НАО «КМУ» отмечает высокий профессиональный уровень рецензентов и наличие у всех рецензентов глубоких знаний и достижений по специальности, которые могут дать мотивированное заключение с указанием научного принципа.

6. Предложения по дальнейшему совершенствованию системы подготовки научных кадров.

МЗ РК поддерживает предложение по расширению полномочий диссертационных советов при НАО "Карагандинский медицинский университет", поскольку оно соответствует логике развития науки в Казахстане, направленной на принятие положений Болонской декларации. Расширение полномочий диссертационных советов, с одной стороны, повышает их ответственность, с другой - позволяет расширить конкурентную среду и в целом влияет на имидж вузов.

В переходный период рекомендуется соблюдать лицензионную деятельность диссертационных советов комитета по обеспечению качества в области науки и высшего образования МНВО РК и техническую экспертизу диссертационных работ на соответствие требованиям.

Экспертиза по содержанию диссертационных работ должна быть оставлена диссертационным советам.

Учитывая специфику специальности «Медицина», рекомендуем разрешить диссертационные советы включая ведущих ученых по профилю в качестве временных помощников диссертационного совета (на конкретное заседание) для повышения качества экспертизы диссертационных работ при их защите.

7. Количество диссертаций на соискание степени доктора философии (PhD), доктора по профилю в разрезе направлений подготовки кадров:

«Медицина»	
Диссертации, принятые на защиту (в том числе докторантов других вузов)	20
Диссертации, снятые с защиты (в том числе докторантов других вузов)	-

Диссертации, получившие отрицательные отзывы официальных рецензентов (в том числе докторантов других вузов)	-
Диссертации, получившие отрицательное решение по результатам защиты (в том числе докторантов других вузов)	-
Диссертации, направленные на доработку (в том числе докторантов других вузов)	1
Диссертации, направленные на повторную защиту (в том числе докторантов других вузов)	1

**Председатель
диссертационного совета**

Е.М. Тургунов

31.12.2025г.

Данный электронный документ DOC ID KZAT9MN202610040524DA44FC5 подписан с использованием электронной цифровой подписи и отправлен посредством информационной системы «Казахстанский центр обмена электронными документами» <https://documentolog.com/>.

Для проверки электронного документа перейдите по ссылке: <https://documentolog.com/?verify=KZAT9MN202610040524DA44FC5>

Тип документа	Исходящий документ
Номер и дата документа	№ 1/1 от 05.01.2026 г.
Организация/отправитель	НАО "КАРАГАНДИНСКИЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ"
Получатель (-и)	МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Электронные цифровые подписи документа	 Физическое лицо Подписано: ТУРГУНОВ ЕРМЕК MIVpgYJ...7LDwmZVc= Тип: НУЦ Время подписи: 05.01.2026 11:57
	 Некоммерческое акционерное общество "Карагандинский медицинский университет" ЭЦП канцелярии: ЖАНКУАТОВА ДАНА MIXTwYJ...2iPTogw== Тип: НУЦ Время подписи: 05.01.2026 12:05

[[QRCODE]]

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗРК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи», удостоверенный посредством электронной цифровой подписи лица, имеющего полномочия на его подписание, равнозначен подписанному документу на бумажном носителе.